

**TÜRKİYE'DE EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ALANI'NIN
TARİHSEL GELİŞİMİ VE MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN NİTEL
İNCELEME**

Cânân Dursun
171109202

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Şahin Çetin

İstanbul

T.C. Maltepe Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Mayıs, 2020

**TÜRKİYE'DE EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ALANI'NIN
TARİHSEL GELİŞİMİ VE MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN NİTEL
İNCELEME**

Cânân Dursun
171109202
Orcid: 0000-0001-5157-7414

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Şahin Çetin

İstanbul

T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Mayıs, 2020

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

CANAN DURSUN'ın "Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanının Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Duruma İlişkin Nitel İnceleme" başlıklı tezi 13.05.2020 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi oy birliğiyle/o7 çokluğuyla, başarılı/başarısız olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı) Dr. Öğr. Üyesi Şahin ÇETİN (Danışman) Maltepe Üniversitesi	
Üye Prof. Dr. Münevver ÇETİN Marmara Üniversitesi	
Üye Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Onur CESUR Maltepe Üniversitesi	

Prof. Dr. Belma AKŞİT
Enstitü Müdürü V.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

 maltepe üniversitesi	LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	Doküman No	FR-178
		İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
		Revizyon Tarihi	23.01.2020
		Revizyon No	01
		Sayfa	1

13/05/2020

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bulguların sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmamın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığımı beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Canan Dursun

Hazırlayan: Enstitü Sekreterliği

Onaylayan: Kalite Yönetim Koordinatörlüğü

TEŞEKKÜR

Türkiye’de, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nda gerek bilimsel literatüre katkı gerekse alanın gelişimi, değişimi ve geleceği açısından faydalı olacağına inandığım bu çalışma sürecinde;meşakkatli ve heyecanlı bu yolda, engin görüş ve ufkuyla bana yardımcı olarak desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetlilerime, aileme, benim her zaman bir anne ve bir eğitimci olarak güçlü bir insan olmama sebep iki küçük meleğim Zeynep Betül ve Eslem Elif’e, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen Saygıdeğer Hoca’m Prof. Dr. Taner Altun’a, tecrübeleri ve bilimsel bilgi birikimleri ile bana yardımcı olan akademik alanın nadide hocalarından Prof. Dr. Niyazi Karasar’a, bana duyduğu güveni her zaman belirten Kıymetli Hoca’m Dr. Öğr. Üyesi Ali Temel’e, yapmış olduğum araştırma için deneyimlerini tüm samimiyetleri ile paylaşan EYD alanının kıymetli öğretim üyelerine ve lisansüstü eğitim sürecimde ilk günden bugüne kadar verdiği destek ve bana sağladığı motivasyon ile her zaman yanımda olan Maltepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı, Değerli Hoca’m ve tez danışmanımDr. Öğr. Üyesi Şahin Çetin’e teşekkürlerimi sunarım.

Cânân Dursun

Mayıs, 2020

ÖZ

TÜRKİYE'DE EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ALANI'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİNNİTEL İNCELEME

Cânân Dursun
Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Şahin Çetin
Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın tarihsel gelişim seyri ile birlikte şu anki durumunu Türkiye’de çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan akademisyenlerin değerlendirmeleri ışığında tekrar gözden geçirerek incelemektir. Çalışma, 14.UYK’da İzmir(Çeşme) ilinde gerçekleştirilen bir kongrede derlenmiştir. Saha çalışması şeklinde yapılan araştırma, her akademisyenden önceden hazırlanmış olan Görüşme Protokolü ile kendilerinin izinleri doğrultusunda yüz yüze görüşme sağlanarak ve ses kaydı alınarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma için kullanılan görüşme protokolü yarı yapılandırılmış formattadır. Çalışmada yer alan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçlar, eğitim yönetimi ve denetimi alanının bazı noktalarda sorunlar taşıdığını ve bu sorunların çözüme kavuşturulabilmesi için yapılması gerekenlerin olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Alana yönelik problemler, eğitim yönetimi ve denetimi alanının tarihsel süreci, alanın Türkiye’de bulunduğu nokta, akademisyenlerin alana yönelik değerlendirmeleri ve alanı geliştirmeye dönük yapılması gerekenler şeklindedir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim yönetimi ve denetimi, eğitim yönetimi, alanın tarihi, akademik pozisyon, mevcut durum, alanın gelişim seyri, alanın geldiği nokta.

ABSTRACT

A QUALITATIVE ANALYSIS ON THE HISTORICAL DEVELOPMENT AND THE CURRENT SITUATION OF THE EDUCATIONAL ADMINISTRATION AND SUPERVISION FIELD IN TURKEY

Cânân Dursun

Master Thesis

Department of Educational Sciences

Educational Administration and Supervision Programme

Advisor: Asst. Prof. Şahin Çetin

Maltepe University, Graduate School, 2020

The purpose of this study is to review the historical development and the current situation of educational administration and supervision field in Turkey from the perspectives of academics who are based at the state and foundation universities in Turkey. The data for the study were collected at the 14th UEYK congress in Çeşme, Izmir. The study was conducted through voice recorded, face-to-face interviews that were conducted after obtaining the permissions of the participants through the interview protocol that was sent beforehand. The semi-structured interviewing format was used for data collection. A content analysis was conducted to analyse the collected data. The findings of the study indicated that educational administration and supervision field has problematic issues in some regards and provided recommendations on how to solve these issues. These problems are related to the historical development process of the educational administration and supervision field, its current state in Turkey, the comments of the academics towards the field, and the actions to be taken to improve the field.

Keywords: Educational administration and supervision, educational administration, history of the field, academic position, current state, historical development of the field, the current state of the field.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	İİ
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	İİİ
TEŞEKKÜR.....	İV
ÖZ	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	İX
TABLolar LİSTESİ.....	X
KISALTMALAR.....	Xİ
ÖZGEÇMİŞ	Xİİ
BÖLÜM 1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem	1
1.1.1.Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın ABD'de Ortaya Çıkış Süreci ..	7
1.1.2.Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Tarihsel Süreci ...	10
1.1.2.1.Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü(TODAİE)	11
1.1.2.2.İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor	11
1.1.2.3.Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi(MEHTAP)	11
1.1.2.4.Kamu Yönetimi Araştırma Projesi(KAYA).....	14
1.1.3.Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Mevcut Durum ...	15
1.1.3.1.Lisansüstü Programlar	19
1.1.3.2.Bilimsel Toplantılar.....	23
1.1.4.Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki Öğretim Elemanlarının Alan Hakkındaki Görüşleri	26
1.2.Amaç	34

1.3.Önem.....	35
1.4.Varsayımlar.....	38
1.5.Sınırlılıklar.....	38
1.6.Tanımlar.....	38
BÖLÜM 2.YÖNTEM.....	41
2.1.Araştırma Modeli.....	41
2.2.Çalışma Grubu.....	42
2.3.Veriler ve Toplanması.....	42
2.4.Veriler Toplama Aracı.....	44
2.5.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	44
2.6.Güvenirlilik ve Geçerlik.....	46
BÖLÜM 3.BULGULAR VE YORUMLAR.....	48
3.1.Bulgular.....	48
3.2.Yorumlar.....	60
BÖLÜM 4. SONUÇ.....	67
4.1.Özet.....	67
4.2.Yargı.....	68
4.3.Öneriler.....	70
EK'LER.....	73
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI YARI YAPILANDIRILMIŞ BİREYSEL GÖRÜŞME PROTOKOLÜ.....	73
KAYNAKÇA.....	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Eğitim Yönetiminin Alanı'nın Akademik Örgütlenmesinde Rol Oynayan Gelişmeler.....	18
---	----

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Alanın Mevcut Durumuna İlişkin Bulgular.....	48
Tablo 2. Lisansüstü Eğitim Programlarına İlişkin Bulgular	50
Tablo 3. Bilimsel Yayın ve Etkinliklere İlişkin Bulgular	51
Tablo 4. Akademisyenlere İlişkin Bulgular	53
Tablo 5. Alandaki Bilimsel Faaliyetlere İlişkin Bulgular	55
Tablo 6. Alandaki Mesleki Örgütlenmelerine İlişkin Bulgular	57
Tablo 7. Alanda EYD – MEB Bağlamına İlişkin Bulgular	59

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
UEYK	: Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi
EYFOR	:Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu
EYED-DER	:Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Deneticileri Derneği
EYUDER	: Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği
AE	: Akademisyen Erkek
AK	: Akademisyen Kadın

ÖZGEÇMİŞ

Cânân Dursun

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim

Derece	Yıl	Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı
Y. Ls.	2020	Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı/EYD Programı
Ls.	2009	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği/Yan Dal Türkçe Öğretmenliği
Lise	2005	Kuzayca - Sosyal Bilimler Lisesi

İş/İstihdam

- 2020 - Göktürk Eğitim Kurumları/Sosyal Bilgiler Öğretmeni
2019 - 2020 Özel Yıldız Çocuklar Eğitim Kurumları/Müdire
2018 - 2019 Kavram Eğitim Kurumları/Eğitim Koordinatörü/Tarih Öğretmeni
2017 - 2018 Özel Gözdesen Ortaokulu ve Anadolu Lisesi/Tarih
Öğretmeni/Sosyal Bilgiler Öğretmeni
2016 - 2017 Özel Temel Bilim Etüt Merkezi/Coğrafya Öğretmeni
2012 - 2015 MEB/Ücretli Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Alınan Burs ve Ödüller

- 2005 Başbakanlık Okul Birinciliği Başarı Bursu
2002 Yozgat İl Geneli “Doğu Anadolu’ da Ermeni Soykırımı’nın
İddiaları” Başlıklı Kompozisyon Yarışması İl Birinciliği Ödülü
2001 Yozgat İl Geneli Şiir Okuma Yarışması Birincilik Ödülü

Yayınlar ve Diğer Bilimsel/Sanatsal Faaliyetler

Töre Dergisi, “İlmek İlmek Milliyetçilik” başlıklı yazı.

Edebice Dergisi, “Bayram” 25 Haziran 2017, “Söyle” 17 Mayıs 2017, “İlmek İlmek Milliyetçilik” 18 Mart 2017, “Baharın Müjdecisi Cemre” 5 Mart 2017, “Huzur” 7 Şubat 2017, “Hayatın Ritmi” 2 Aralık 2017, başlıklı yazıları.

İnternetadresi:<http://edebice.net/iletisim/>

İnternetadresi:<https://millidusunce.com/toere-dergisi/>

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : Yozgat, 1987 Cinsiyet: K

Yabancı diller : İngilizce (orta); Osmanlıca (iyi); Arapça (başlangıç)

e-posta : academia3434@gmail.com

BÖLÜM 1.GİRİŞ

1.1.Problem

Eğitim Yönetimi, tarihsel bakış çerçevesinde alana dair amaçlar ve bilimsel açıdan sınırlar noktasında araştırılması ve tanımlanması zor olan bir alandır. Zira Eğitim Yönetimi Alanı, kuruluşundan bu yana belirsizlikleri ve bütüncül olarak taşıdığı bilgi noksanlıkları ile parçalanmalar yaşamaktadır(Oplatka, 2016).

Eğitim Yönetimi, temelde yönetim biliminin eğitime uygulanmasıdır. Eğitim sistemi, tipik bir okul düzeyine inmekten çok bütün okulları kapsayan eğitim sistemini bir bütün olarak analiz ve sentez etmeyi konu edinir. Toplumun eğitim sisteminin felsefesini, felsefenin dayandığı değerleri, amaç, politika, yapı ve görevlerini inceler; bunlara dayalı olarak eğitim yöneticisinin davranışını aydınlatmaya çalışır(Balcı, 2019).

Eğitim Yönetimi'nin niteliğini iyi anlayabilmek, alanın bilimsel içerikleri yanında tarihsel süreç içerisinde taşımış olduğu birikimleri inceleyerek sağlanabilir. Nitekim bu birikimler, öncesi ile bugünü harmanlayan ve ileriye yönelik vasıflar barındıran unsurlardır (Swoboda, 1979'dan akt. Oplatka, 2016).

1950'lerden önce sadece okul yöneticilerinin gözlemledikleri ve deneyimlediklerini ifade etme şeklinde belirtilen eğitim yönetimi, Daniel Griffiths'in çalışmaları ile önemli bir noktada yer almaktadır. Bu çalışmalar okullarda karar verme süreçlerini içerir. Ayrıca Raymond Callahan'ın çalışmaları da okul etkililiği noktasında eğitim yönetimine büyük katkı getirmiştir (Hoy, 1994'ten akt. Çınar, 1997).

Eğitim Yönetimi farklı boyutları olan bir alandır. Bunlar: "pratik bilgi", "profesyonel meslek bilgisi" ve "akademik bilgi" dir. Bu bilgiler, alanda eğitim yönetiminin yapısı gereği vardır (Balcı, 2008).

Günümüzde ise alanın özündeğişmektedir. Önceki kavramlara koşut olarak sosyalliğe, politik unsurlara, finansal durumlara ve bilime dayalı gelişmeler söz

konusudur. Bu bağlamdaki gelişmeler doğrultusunda da değişimler olmaktadır (Takmak, 2019).

Bilginin değişmesi ile birlikte bilgiye ulaşma yolları da değişmekte bunun doğrultusunda ise yönetim, yönetim sistemleri ve yönetimin yöntemleri de değişmektedir. Yönetimde amaca hizmet etmesi açısından çözümün en hızlı, en güvenilir ve en işlevselini bulmak gerekmektedir. Ancak bu yolla yönetimde verimin artması sağlanır (Can, 2002).

Örgüt yapılarında ise aynı amaç için bir araya gelmiş insanlar söz konusudur. Ayrıca örgütleri amaçları noktasında iyi yöneten insanlar hedeflere taşır. Bu insanlar örgütleri, süreç içerisinde hem etkiler hem de bu süreçten etkilenirler (Açıkalın, 1994'ten akt. Can, 2002).

1970'ler ve akabinde 1980'lerde meydana gelen bilimsel gelişmeler günümüzdeki çağdaş modern örgüt ile yönetim anlayışını şekillendirmiştir. Çağdaş yönetimde örgütler canlı organizmalara benzetilir. Tıpkı canlı organizmalar gibi yaşayan ve etkileşim ile büyüyen yapıları içermektedir. Bu bağlamda örgütler birer açık sistemlerdir (Çınar, 1997).

Örgüt sistemlerinde işbölümü düzeyinde nitel ve nicel olarak meydana gelen yükselişler beraberinde bir takım karışıklıklara da yol açmaktadır. Bu bağlamda, "yönetim" kavramı önem kazanmıştır (Çınar, 1997).

Elde bulunan bütün kaynakları ve olanakları en az girdi ve en yüksek çıktı ile değerlendirmek mümkündür. Bu bağlamda kaynakları en az girdi en yüksek çıktı oluşturacak biçimde kullanabilme bilim ve sanatına "yönetim" denilmektedir (Aydın, 2000; Binbaşoğlu, 1988; Eren, 2003'ten akt. Akçadağ, 2014).

1950'lerden itibaren ortaya çıkan örgüt ve yönetimdeki yeni bakış açıları ile eğitim yönetimine dair gelişmeler söz konusu olmuştur. Bu yeni bakış açıları örgütlerin yapısal manadaki özellikleri ile çalışanların kişisel özellikleri arasında birbirini bağlayıcı, dinamik etkilerin varlığını ortaya çıkarmaktadır. Böylelikle okul ve okul gibi örgüt yapılarında belirli bir formal yapı ile sosyal sistemin varlığı ortaya çıkmaktadır (Çınar, 1997).

Etkili örgüt yapılarında, biçimsel sorumlulukların ötesinde sorumluluklar üstlenilmekte ve bu görevlerin başarılı bir şekilde yerine getirilebilmesi için insanlar özverili bir biçimde çalışmaktadır. Bu davranışlar bireylere yazılı ve sözlü olarak bir zorunluluk getirmese de örgüt işlevinin yerine getirilmesinde önemli katkı sağlamaktadır (Di Paola ve Hoy, 2005'ten akt. Çetin, 2011).

İyi bir yönetimin amacı, kaynak israfına yer vermeden var olan olanakları en iyi biçimde kullanarak, işlerin daha basit, daha ucuz ve daha iyi yapılmasını sağlamaktır (Tortop, İsbir ve Aykaç, 1993'ten akt. Akçadağ, 2014). Yönetici ise, örgüt elemanlarını belli davranışlara yöneltebilme sanatını gösteren kişidir (Koçel, 1998'den akt. Akçadağ, 2014). Drucker'e (2006) göre; yönetici, her türlü işe yaşam veren kişi olarak nitelendirilmektedir (Drucer, 2006 ve Çalık 1997'den akt. Akçadağ, 2014)

"Yönetim" olgusunda Orta Çağ'ın başlangıcında bir gelişme yoktur. Ancak XIII. yüzyıldan Endüstri(Sanayi) Devrimi'ne kadar ki dönemde küçük çaplı gelişmeler söz konusudur. İngiltere'de buharlı makinenin icadı ile başlayıp XIX. yüzyıl ve XX. yüzyılda Amerika ve Avrupa'da yayılma alanı gösteren Endüstri(Sanayi) Devrimi neticesinde "yönetim" ve "örgütlenme" kavramı ortaya çıkmıştır. Çünkü git gide sarmal bir şekilde büyüyen ve büyüyerek genişleyen yapılar oluşmaktadır (Çınar, 1997).

XX. yüzyıldan itibaren "Klasik Yönetim Anlayışı" ortaya çıkmıştır. Bu anlayış temelde, Frederick W. Taylor'ın "bilimsel yönetim" kuramına dayanmaktadır. Taylor bu durumu örgütte iş bölümü, uzmanlık, sorumluluk ve denetim unsurları ile açıklamaktadır (Shafritz ve Whitbeck, 1978'den akt. Çınar, 1997). Çınar'a göre Taylor, örgüt yapılarında verimin artışı için en etkin, en hızlı ve en az yoruculukla sistemin ve sürecin ilerletilmesi gerektiğini de vurgulamaktadır. Klasik Yönetim anlayışına, Taylor'dan sonra Alman sosyolog Max Weber'in de katkıları vardır. Max Weber, yönetim biçiminde "bürokrasi" üzerinde durarak bürokratik etkililiği ve verimliliği örgüt niteliğinde ifade etmektedir (Scott, 1981'den akt. Çınar, 1997).

Yönetimin uygulanışı örgütün yapısına göre farklılık gösterir. Eğitim örgütleri, "insan"ı biçimlendirmekle uğraşır ve bu yüzden diğerlerine göre bir takım farklılıklar gösterir. Bu farklılıklar, üzerinde çalıştığı hammaddesinin "insan" olması, eğitim örgütlerinin, toplumun değerlerini yaşatan geliştiren ve değiştiren bir kurum olması,

değerlendirme sisteminin farklı ve güç olması, okulun çevresinden etkilenmesi ve çevresini etkilemesi, okulun toplumun insan kaynaklarından biri olması ve okulun bürokratik olması gibi ifade edilebilir (Bursalıoğlu, 2012'den akt. Akçadağ, 2014).

1975-2000 yılları insanlık tarihi açısından değerlendirildiğinde bu yıllarda ciddi değişimlerin yaşandığı aşikardır. Bu değişiklikler her alanda görülebilir. İnsanların sosyal yaşamlarından teknolojik konulara, bilim uygulamalarından bilgi yapılarına kadar her alan ve konuda değişiklik vardır. Değişiklikler ve gelişmeler öylesine hızlıdır ki bir yıl değil bir gün içerisinde dahi söz konusu değişiklikleri saymada zorluk yaşanılabilir (Can, 2002).

Türkiye'de ve batıda 1960'lı yıllar, eğitim yönetimi alanının sistem açısından kurum haline geldiği yıllardır. Bilhassa batıda alana yönelik çıkarılan kitap, dergi vb. eserler ile alan gelişme göstermiştir. Bu açıdan bir bütünlük söz konusudur (Karip, Arslanargun, Turan, Açıkalın, Kocabaş, Baloğlu, Yılmaz, Kılıçoğlu, Bektaş, Karataş, Beycioğlu, Kesik ve Kondakçı, 2014).

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Türkiye'deki ve batıdaki gelişim süreci incelendiğinde alanın sorunlarının olduğu ve bu sorunların çözümlerinin de zor olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitim yönetiminde, meslek alan noktalarındaki tartışmalar sürmektedir. Geride bırakılan yıllar içerisinde eğitim yönetiminde modernist, pozitivist ve rasyonel ampirik yaklaşımlar alanın entellektüel olarak çizgilerini netleştirir. Bununla birlikte alanda bir körelme de söz konusudur (Hoy ve Miskel, 2014).

Eğitim Yönetimi Alanı'ndaki araştırmacıların, nitelendirdikleri insan faktörü ile alan daha anlaşılır hale gelebilir. Böylece alan anlaşılabilir bir nitelik de kazanabilir (Turan ve Şişman, 2013).

1960'larda bazı alanlarda insan davranışlarına yönelik yorumlamalar söz konusudur. Bu alanlar sosyoloji, psikoloji, sosyal psikoloji, ekonomi ve matematik gibi alanlardır. Bu sayede insan psikolojisi ve davranışları daha iyi nasıl anlaşılabilir ve böylece insanların ihtiyaçları karşılanarak verimleri daha iyi nasıl artırılabilir sorunsal çözülmeye çalışılabilmektedir (Çınar, 1997).

1970'li yıllarda, -bilhassa gelişmiş ülkelerde- alan; ülkelerin kendi eğitim sistemlerinde yer alan sorunların çözümü için değerlendirilir. Söz konusu yıllarda eğitim alanında yoğun olarak; eğitimin siyasal yapısı, okul finansmanı, karar süreçleri, motivasyon, örgüt yapı ve işlevleri, mesleki doygunluk, davranış yönetimi, eğitimci yetiştirme programları, öğrenci başarısı, eğitim politikaları ve eğitimde teftiş konuları görülür (Karip ve diğerleri, 2014).

1980'lerde ise Eğitim Yönetimi Alanı'nın sınırları ve amaçları dikkat çekmektedir. Bu konularla birlikte epistemolojik tartışmalar ön plandadır. Bu dönem araştırmacılarının; yöneticilerin inançları, değer ve tutumları, örgütsel kültür ve iklim yapısı, hesap verebilirlik gibi konulara doğru eğildiği görülmektedir. Alanda bu yıllarda okul girdilerinden ziyade okul çıktılarının, okulların başarısının, okulların eksik yanlarında iyileştirmelerin ve bunlar için neler yapılabileceğinin analizi yapılır. Bu yıllar, esasen alanın iyileştirilmesine ve geliştirilmesine ağırlık verilen yıllardır. Bu noktada, Eğitim Yönetimi Alanı'nın "uygulama alanı" olduğu görüşü ağır basmaktadır. Nitekim söz konusu yıllar için alanın bilimselliği ya da disiplin kavramından söz edilemez. Bu yıllarda Eğitim Yönetimi Alanı'nın teorik durumu üzerindeki tartışmalar ile insan kavramsal olarak tartışılmaya başlanmıştır. 1980'li yıllara kadar alan ile ilgili noktaların, yapılan araştırmaların ve değerlendirmelerin tenkit edildiği görülmektedir (Karip ve diğerleri, 2014).

1990'lara gelindiğinde özellikle bu yılların ilk bölümlerinde bilhassa toplumsal ve siyasal alandaki baskı sonucunda alanın niteliği, kalitesi ve uygulamaları ile ilgili sorunlara çözüm arayışları söz konusu olmaktadır. Yapılan tartışmalarla Eğitim Yönetimi Alanı'nın konuları gün yüzüne çıkmaktadır. Bu bağlamda insanın stresi, tükenmişlik düzeyi, katılımcı karar verme tarzı, etkili okul araştırma yöntemleri, eğitim alanında yapılması gereken yenileşme hareketleri, insan kaynaklarının doğru yönetimi, değişme kavramı, özel okul sistemleri, müfredat uygulamaları, öğrenme-öğretme süreç ve işlevleri ile okulların sosyal yönleri eleştiriye açık hale getirilmektedir. Tüm bu araştırma, inceleme, tartışma ve değerlendirmeler, ülkelerin öncelikle kendilerini değerlendirmelerini mümkün kılar. Sonra ise başka ülkeler ile Eğitim Yönetimi Alanı'nda yapılan literatür çalışmalarının değerlendirilmesine olanak tanır (Karip ve diğerleri, 2014). 1996 yılına gelindiğinde ise Ellwood P. Cubberley'in okulu, sosyal

amaçlı tüketime yönelik ham madde işleyen bir fabrikaya benzettiği görülmektedir (Hanson, 1996'dan akt. Çınar, 1997).

2000'li yıllar, Eğitim Yönetimi Alanı'nın öznel ve etik manada sorunlarının tartışıldığı yıllardır. Bu noktada alanın temel kriter ve uygulamaları değerlendirilmektedir. Alana yönelik "iyi olan ne", "doğru olan ne" kavramları üzerinde durulmaktadır. Bunlar ise ontolojik soru ve epistemolojik soru olarak literatürde yerini almaktadır (Karip ve diğerleri, 2014).

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı, eğitimin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi ve yürütülebilmesi için gereken çalışmaları düzenleyen ve bu çalışmaların kontrolünü sağlayarak eğitimin sistemli bir biçimde ilerlemesine olanak tanıyan bir alandır.

Eğitim yönetimi, geniş bir alan olmakla birlikte, yönetim işlevinin yerine getirilebilmesi için alanın sistemli bir şekilde yürütülmesi gerekir. Eğitimin sistemli bir şekilde yürütülebilmesi için de eğitim yönetiminde yönetici yetiştirmek gerekir. Murphy (1988), eğitim yönetiminde yönetici hazırlama ve yetiştirme uygulamalarını dört dönem halinde incelemektedir (Balcı, 2008). Bunlar;

1. 1820-1899 arasındaki dönem İdeolojik Dönem
2. 1900-1946 arasındaki dönem Reçete Dönemi
3. 1947-1985 arasındaki dönem Bilimsel Dönem ya da Davranış Bilimleri Dönemi
4. 1986 yılındaki dönem ise Diyalektik Dönem'dir.

İdeolojik Dönem'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı, kamu yöneticilerine yönelik meslekî anlamda bir alandır. Reçete Dönemi'nde özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra alanın profesörleri yetişmeye başlamaktadır. Sonraki süreçte okul yönetimleri konusunda uygulamalar üniversitelerin programları ile birlikte hazırlanmaktadır.

Bilimsel Dönem'de bilim insanları dikkat çekmeye başlamaktadır. Bu dönemde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı tam olarak meslekleşir. Ayrıca öğretim üyelerinin alanda çalışmalar yapmaya başladığı görülmektedir.

Diyalektik Dönem'de kendinden önceki döneme çok sert eleştiriler yapıldığı için Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki programlarda değişikliklere gidilir. Bu programlar ile alan için daha iyileştirici yöntemler belirlenmeye çalışılmaktadır.

Avrupa ve Amerika, eğitim fakültelerindeki yenileşmeleri yakından izleyememişlerdir. Bundan dolayı, Avrupa ve Amerika'da eğitim yönetimindeki etkiler ancak yirminci yüzyılın ortalarında anlaşılabilir (Owens, 1981'den akt. Çınar, 1997).

1.1.1.Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın ABD'de Ortaya Çıkış Süreci

Amerika Birleşik Devletleri, federal yapıda olduğu için eyaletlerin birçoğu kendine has bir eğitim yönetimi sistemi geliştirmiştir. Ülkede eyalet sayısı kadar eğitim sistemi bulunmaktadır. Dolayısıyla her eyaletin farklı eğitim sisteminden kaynaklı farklı programları ve eğitim yöneticisi vardır (Baş, 2013).

A.B.D'de 500'ün üzerinde eğitim yöneticisi yetiştiren program mevcuttur. Bu programların her birinin iç işlerliği birbirinden farklıdır. Dolayısıyla programlarda ders veren öğretim üyesi sayıları da birbirinden farklıdır. Bu açılarından bakıldığında programlarda bir birlikteliğin olmadığı da görülmektedir (Kowalski, 2003'ten akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

Eğitim sisteminde eyalet ve yerel düzeydeki düzenlemelerin varlığı, eğitimde canlılık sağlamış, eğitim yöneticiliğinde ise ülkede köklü bir geçmiş oluşturmuştur. Bu durum ABD'yi, eğitim yöneticisi yetiştirme konusunda diğer ülkelere göre ön plana çıkarmıştır. Türkiye'deki eğitim sisteminde eğitim yöneticisi yetiştirmek için ABD'nin örnek alınmasının gerekçesi de A.B.D'deki bu köklü eğitim sistemi yapısıdır (Aykut, 2006).

Amerika Birleşik Devletleri'nin eğitim alanında, eğitimde yönetim ve denetimi sağlayacak birimsel olarak bir bakanlığı yoktur(Erdoğan, 2003'ten akt. Baş, 2013). Amerikan Çalışma Bakanlığı'nın "Meslekler El Kitabı"nda, eğitim yöneticiliği uzmanlık alanı olarak geçmektedir. ABD'de eğitim yöneticisi ise akademik anlamda program geliştiren, bu programlar doğrultusunda öğretmenleri yetiştiren, öğretmenlere eğitim süreci içerisinde rehberlik yapan ve eğitim sürecinde kendisi de yer alan bir konumdadır (Aksoy, 2002'den akt. Baş, 2013).

Amerika eğitim sisteminin geneline bakıldığında ise eğitim yöneticilerinin eyalet kontrollü, öğretmenlikten gelme, üniversite bazlı, sertifika dayanaklı ve krediye bağlı olduğunu görülmektedir. Yani Amerika'da eğitim yöneticisinin öğretmenlik tecrübe ve yeterliliğine sahip olması, yüksek lisansı bitirmiş olması, mesleğinde başarılı olması ve eğitim yönetimi programı ya da sertifikasını taşıması gereklidir (Kimbrough ve Burkett 1990, Pehlivan 1996'dan akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

A.B.D'de 1940-1970 yıllarında eğitim yönetimi alanında uzmanlık programları yirmi kat artmış ve sayısı 7'den 145'e yükselmiştir. 1972'de ise 132'si doktora programı olarak bu sayı 362'ye ulaşmıştır (Kaya, 1996'dan akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

1950'li yılların yarısında sosyoloji, ekonomi ve psikoloji bilimi gibi sosyal bilim türleri eğitim yönetimini büyük oranda etkilemiştir.Bu konuda 1960'larda örgütsel teori, okul finansmanı, okul işletme yönetimi, personel yönetimi, öğretimsel denetim konuları okul yöneticisi yetiştirmek noktasında temel unsurları oluşturmuştur (Forsthy ve Murphy, 1999; Evers ve Lakomski , 2001; Çelik, 2002'den akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

1960'a kadar eğitim yönetimi programlarında örgütün teknik özellikleri, yasal ve fiziksel durumları önemlidir. 1960'lardan sonra alan için toplumsal yapı değerlendirmeleri ve çalışmaları önem kazanmıştır. Dolayısıyla karar verme, eşgüdüm, iletişim, etkileşim, doğal örgütler programlarda yerini almaya başlamıştır (Kaya, 1996'dan akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

1954-1987 yılları arasındaki dönemde eğitim yönetimi alanında var olan kuramsal bilgi özelleştirilmeye çalışılmıştır. Bu dönem 33 yılı kapsar. Yönetici yetiştirme programlarında okul mevzuatı, okul finansmanı, örgütsel teori konuları yerlerini korurken teknik bilgi, erişilemez konu olarak kalmıştır (Forsthy ve Murphy, 1999; Çelik, 2002'den akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

1987 yılında ABD'de eğitim yöneticilerinin belirlenmesi için bir rapor hazırlanmıştır. Bu raporu, Eğitim Yönetiminde Mükemmeliyet Ulusal Komisyonu (NCEEAA) hazırlamıştır. Raporun amacı, ABD'de eğitim yönetimi alanında yer alan sorunları ortaya çıkarmaktır (Aykut, 2006).

1990'lı yıllara gelindiğinde Ulusal Eğitim Yönetimi Politika Kurulu (NPBEA) müdürlük özelliklerini tekrar inceleyerek en geniş katılımın sağlanması yönünde hareket etmiştir. Bu noktada eyalet yöneticileri dernekleri ve okul yöneticisi örgütleri gibi birimlerden yararlanmıştır. Bunlar içerisinde NPBEA'nın bu noktadaki çalışmalarına okul yöneticisi yetiştiren üniversite öğretim üyelerinin kurdukları dernekler de katılmıştır. Eyalet Üst Düzey Okul Yöneticileri Konseyi olan CCSSO okul lider standartları konusunda büyük etki sağlamıştır ("Encyclopedia of Education", 2003: 1920-21'den akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

A.B.D'de eğitim alanında, lisansüstü düzeyde ise şu an klasik yüksek lisans (M.A) ve doktora programının (Ph.D.) yanında bunlara eş değer nitelikte ancak programın içeriği yönünde farklı eğitim yüksek lisansı olan (M.Ed.) ve doktora olarak (Ed.D.) dereceleri de verilmektedir. Eğitim yüksek lisansı ve eğitim doktora derecelerinin klasik yüksek lisans ve doktora derecelerinden en temeldeki farkı, uygulama noktasının kuram ve araştırmadan daha etkin olmasıdır(Şimşek, 2002: 307'den akt. Aykut, 2006).

Ayrıca eğitim yönetimi alanında, yönetici adaylarını değerlendirebilmek için bazı eyaletlerde okul yöneticisi dernekleri denetiminde değerlendirme merkezleri(assessment center) ile hedeflenmiş "mesleki gelişme süreci" ni içeren programlar da uygulamadadır (Pehlivan, 1996'dan akt. Balcı ve Çınkır, 2002).

1.1.2. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Tarihsel Süreci

Bu bölümde Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı, alanın özellikleri, alanın Türkiye'deki konumu gibi tarihsel gelişim sürecinde neler olduğu konuları üzerinde durulmuştur.

Bir toplumda farklı alanlarda bozulma söz konusu ise bu durum ancak eğitim yolu ile giderilebilir. Eğitim bir ülkenin toplumunda sosyal hayat, kültür, sanat, siyaset ve ekonomi gibi alanlarda yer alan bütün sorunların çözümü için katkı sağlar. Ülkelerin kalkınması eğitim yoluyla olacağı için Türkiye'nin kalkınması da ancak eğitim yoluyla mümkündür. Türkiye gibi kalkınmak isteyen ve kalkınma hızı önemli bir noktada olan ülkede eğitim ihmale gelemeyecek kadar önemlidir. Tüm bunların sağlanabilmesi için de eğitimin çok iyi yönetilmesi gerekir. Ancak bu sayede, iyi yönetilen bir eğitim sistemi ile toplum o oranda değişme ve gelişme gösterebilir (Aykut, 2006).

Türkiye'de Eğitim Yönetimi Alanı'nda elde edilen bilgiler daha çok Batıdan aktarılmaktadır. Bu ise bilgi üretimi noktasında tartışmalara yol açmaktadır. Zira Türkiye'de, alana yönelik bilgilerin özgün olmama sonucu ortaya çıkmıştır. Bir ülke ancak ve ancak kendi eğitim sistemi, ülke koşulları, ülke olanakları ve en temel kriterlerini değerlendirerek kendi eğitimi noktasında bir ilerleme gerçekleştirebilir. Sadece Batıdan uyarlanmaya çalışılan sistemler başka ülkelerin özelliklerine göre oluşturulduğu için diğer ülkeye tam olarak uygun olmayacaktır. Dolayısıyla burada özgün bir yapıdan bahsetmek zordur (Karip ve diğerleri, 2014)

Türkiye'de Eğitim Yönetimi Alanı, Türkiye'nin öz kültürel değerleri ile örtüşmeyen kavram ve ifadelerden oluşmaktadır. Bu durum ise hem alan müfredatı hem de eğitimin taşıdığı öz kimliğe yönelik olumsuzluklar içermektedir. Bunun devamında da Türkiye'de, Eğitim Yönetimi Alanı'nda sorunların ötesine geçilememektedir (Turan ve Şişman, 2013).

Bunların söz konusu olmaması için Türkiye'nin eğitim yönetimi alanında araştırmacı, uygulayıcı ve geliştiricilerin ülkenin politik, sosyal ve ekonomik değerlerini göz önünde bulundurarak çalışmalarına yön vermeleri gerekir. Bu uygulamalar ile Türkiye'nin eğitim dünyasının canlanacağı şüphesizdir (Karip ve diğerleri, 2014).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın günümüzde bulunduğu noktaya geliş aşamaları farklı çalışmalarla sağlanmıştır. Bunlar şubasklıklar altında ifade edilebilir:

1.1.2.1.Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü(TODAİE)

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü(TODAİE), 8 Mayıs 1952’de Türkiye ile Birleşmiş Milletler işbirliği noktasında bir anlaşma olan teknik yardımlaşmaya ilave bir anlaşma metni ile kurulmuştur. 1958’de ise 7163 sayılı kurulma kanunu aracılığıyla bilimsel, mali ve yönetsel özerklik ve tüzel kişilik kazanarak günümüz mevcut durumuna ulaşmıştır(Aykut, 2006).

1953 yılında TODAİE açılarak kamu yönetiminde uzmanlık başlamıştır. Bu program ile eğitim yöneticilerinin yetişmesi yönünde fayda sağlamamıştır. Çünkü program ile az sayıda(5-10) eğitim yöneticisine eğitim hakkı verilmiştir. Buna rağmen Türkiye tarihinde yöneticilik alanında uzmanlık diploması vermesi önemli bir detaydır(Kaya 1979’dan akt. Balcı, 2008).

1.1.2.2.İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor

1961 yılında idari reform konusunda Milli Birlik Komitesi ve DPT aracılığı ile idari noktalarda yenilikler içerecek çalışmalar için TODAİE'nin kontrolünde bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon, "İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor" hazırlayarak bu raporu 10 Şubat 1961’de gerekli mercilere göndermiştir(Coşkun, 2004).

Bu raporda, Türk idare sistemine katkıları olacak düşünce ve çalışmalar yer almaktadır. Bu ön rapor, 1960 yılından sonra gelecek olan MEHTAP Projesi gibi kapsamlı projelerin de öncüsü olmuştur(Coşkun, 2004).

1.1.2.3.Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi(MEHTAP)

İdare yapısı, zamanın durum ve şartlarına göre değişmeye açık olmalıdır. Zira bulunduğumuz yüzyıl teknolojik değişme ve gelişmelerin çok hızlı olduğu bir zaman dilimidir. Dolayısıyla Osmanlı Devleti zamanından itibaren kullanılan Türk idare yapısı köklü ve sistemli bir yapıdadır; lakin 1923-1930 yıllarına kadarki dönemde idari yapı işler bir haldeyken Büyük Buhran ile birlikte idari yapılarda da bozulmalar söz konusu olmuştur. Dolayısıyla Türk idare yapısı da zamanın değişen koşul ve şartlarına göre

değişiklik yaşamak zorunda kalmıştır. Bu yüzden idari konularda ıslahatların zorunlu hale geldiği görülmektedir(Sevinç, 2014).

Türkiye'deki kamu yönetimi ve kamu yönetiminde kalite standartlarının yükseltilmesi konusundaki çalışmalar oldukça eskidir. Bu anlamda MEHTAP Projesi'nden söz edilebilir. Bu proje ile yönetimin çağdaş bir sistem doğrultusunda irdelenip geliştirilmesi amaçlanmıştır (1966'dan akt. Özdemir, Köse ve Kavgacı, 2014).

Bu proje ile Türkiye'de eğitim yöneticilerinin yetişmesi söz konusudur. 13 Şubat 1962 tarih ve 6/209 sayılı karar ile MEHTAP Raporu yayınlanmıştır. Bu rapor ile MEB için eğitim yöneticisi yetiştirme sayı sınırlaması kalkmıştır. Bu rapor üniversitelerde eğitim fakülteleri açılmasını meşrulaştırmıştır. Devamında ise VII.MEB Şurası ve MEHTAP Raporu ile 1965 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi bir yıl sonra 1966'da ise Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümü açılarak alanın sistemleşmesi için adımlar atılmıştır (Balcı, 2008).

MEHTAP Projesi için söz konusu olan raporda temel konu, merkezi hükümetin görev ve yetkilerini en uygun biçimde dağıtmak, rasyonel örgütlenmeler oluşturmak, plan ve koordinasyonların en etkin bir biçimde yapılmasını sağlamak, ekonomi ve personel anlamında gerekli önlemleri almak, idari noktalarda gerekli istihdamı sağlamak ve bunları uygulamaya geçirmektir. Rapor bir giriş bölümü ile on bölümden oluşmaktadır (Coşkun, 2004).

Raporda; mali olanaklar, personel sistemi, yönlendirme ve gözetim, örgütlenme yapıları, kırtasiyecilik ve merkeziyetçilikteki aksaklıklar önemli eksiklikler olarak yer almaktadır. İdari noktalarda iyileştirmelerin yapılabilmesi için önemli ıslahat faaliyetlerine de yer verilmiştir. Özellikle Başbakanlık bünyesinde merkezi bir birimden söz edilmektedir. Bu birim sayesinde düzen açısından önemli atılımların gerçekleştirilebileceğinden de söz edilmektedir. Bu birimlerin yanı sıra, idare geliştirme komitesinin kurulma gerekliliği de anlatılmaktadır (Coşkun, 2004).

MEHTAP Raporu'nun kendinden sonraki yenilik çalışmalarına örnek teşkil ettiği görülmektedir. Kendisinden sonraki çalışmalar da ya onun doğrultusunda gelişmiş ya da

ona tepki amaçlı oluşturulmuştur. MEHTAP Projesi ise, bu yapılanmaların hayata geçirilebilmesi için geliştirilen özel bir çalışma olmuştur (Sevinç, 2014).

MEHTAP Raporu, hazırlandığı dönemin çok önemli bir çalışması olmasına rağmen uygulama noktasında yavan bir özellik taşımaktadır. Bu raporda yer alan çalışma ve öngörüler halen tartışma konusu olabilmektedir (Sevinç, 2014).

Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi gerek uygulamaya geçtiği dönemde gerekse daha sonraki dönemlerde birçok akademisyene ışık olmuştur. Ayrıca bu proje bürokratların da önemli katkıları ile büyüyen gelişmiştir (Coşkun, 2004).

MEHTAP Raporu ve VII.Milli Eğitim Şurası ışığında bakanlığın ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, Ankara Üniversitesi Senatosu'nun 31.08.1964 tarihli kararı ile kurulmuş olan 02.08.1966 tarihinde de yasalaşan Eğitim Fakülteleri için bazı amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda fakülte bünyesinde öğretmenlik sertifikası, eğitim yönetimi ve teftişi sertifikası ve lisans-lisansüstü programlarının açılması sağlanmıştır. Fakülte, hazırlanmış olan bu programlarla dersler sunmuştur. Ayrıca alandaki lisans lisansüstü programların yürütülmesini sağlayan bölümler de bulunmaktadır. Böylece Ankara Üniversitesi/Eğitim Fakültesi'nde MEHTAP Raporu ve VII.Milli Eğitim Şurası'nın sunmuş olduğu öneriler doğrultusunda eğitim yöneticilerinin yetiştirilebilmesi için programlar hazırlanarak uygulamaya geçirilmiştir. Bu anlamda Ankara Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, Türkiye'de bilhassa lisansüstü düzeyde eğitim yönetimi programları açan ve açtığı programlara farklı üniversitelerden öğretmenleri kabul eden ilk fakültedir. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, Türkiye'de Eğitim yönetiminin lisansüstü düzeyde bilimsel olarak başlangıç yeridir (Balcı, 2008).

Hacettepe Üniversitesi/Eğitim Bölümü ise 1966 yılında kurulmuş bir yıl sonra da eğitime başlamıştır. Üniversite eğitim süreci ile ilgili çeşitli amaçlar belirlemiştir. Bu amaçlar ile öğretmenlik sertifika programı, hazırlık programı, eğitim yönetimi uzmanlık ve doktora programları araştırmacı ve üst düzey yönetici yetiştirmek için açılmıştır. Bu üniversitede Eğitim Bölümü Eğitim Yönetimi ve Teftişi Programı ile bu süreç sağlanmıştır (Balcı, 2008).

1981'de 2547 sayılı Kanun ile eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülür. Ankara Üniversitesi/Eğitim Fakültesi'nin lisansüstü programlardaki uygulamaları örnek alınarak diğer üniversitelerde de benzer uygulamalar başlatılmıştır. Bu süreç içerisinde bazı üniversiteler lisansüstü programları uygulama noktasında tam düzen oturtamamış, üzerine eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme sürecinde de sorunlar başlayınca YÖK, 1997 yılında eğitim fakültelerinde bazı düzenlemelere giderek eğitim fakültelerini tekrar yapılandırmıştır. Bunun üzerine, eğitim fakültelerinin eğitim yönetimi bölümleri kapatılmış anabilim dalı düzeyine indirilmiştir. Bu sonuç, eğitim yönetimi alanının bilimselleşme süreci için büyük bir darbe olmuştur (Balcı, 2008).

1.1.2.4.Kamu Yönetimi Araştırma Projesi(KAYA)

Bu proje, Türkiye'deki yönetim bilimi alanının 50 yıla yakın kamusal anlamda ülke amaçlarını gerçekleştirmek için hazırlanmış en son ve en kapsamlı çalışmaları içermektedir. Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na katılım süreci ile gerçekleşecek olan uyum aşamalarının yönetilmesi gerekli görülmüştür. Bu gereklilik için TODAİE, 1988 yılında bir araştırma istemiştir. KAYA Projesi ise bu istem sonucu ortaya çıkmıştır. 1988'de başlayan proje 1991'de bitmiştir. Proje, yedi farklı araştırma grubu tarafından oluşturulmuştur. Projenin yöneticisi, Prof Dr. Turgay Ergun'dur. Projenin araştırma grupları (Coşkun, 2004);

- ✓ Merkezi Yönetim Araştırma Grubu
- ✓ Mali ve Ekonomik Kuruluşlar Araştırma Grubu
- ✓ Avrupa Topluluklarına Yönetimsel Uyum Araştırma Grubu
- ✓ Taşra ve Yurt Dışı Kuruluşları Araştırma Grubu
- ✓ Yerel Yönetimler Araştırma Grubu
- ✓ Personel Rejimi Araştırma Grubu

- ✓ Bürokratik İşlemlerin Basitleştirilmesi Araştırma Grubu olarak sıralanmaktadır.

Proje tamamlandıktan sonra üç ayrı rapor yayınlanmıştır. Bu raporlar, Kamu Yönetimi Araştırması Genel Raporu, Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu ve Mali ve Ekonomik Kuruluşlar Raporu'dur. KAYA Projesi'nin amacı (Coşkun, 2004);

“kamu hizmeti gören merkezi yönetimin merkez ve taşra örgütü ile yerel yönetimleri etkili, süratli, ekonomik, verimli ve nitelikli hizmetgörececek bir düzene kavuşturmak; kamu yönetiminin gelişen çağdaş koşullara uyumunu sağlamak; kamu kuruluşlarının amaçlarında, görev, yetki ve sorumluluklarında ve bunların bölünüşünde, örgüt yapılarında, personel sistemlerinde, kaynaklarında ve bu kaynakların kullanım biçimlerinde, yöntemlerinde, mevzuatında, haberleşme ve halkla ilişkiler sistemlerinde var olan aksaklıkları, bozuklukları ve eksiklikleri saptamak ve bu konularda yapılması gerekenleri incelemek ve önermek” olarak belirlenmiştir.

KAYA Projesi, MEHTAP Projesi'nden daha geniş kapsamlı bir projedir. Her ikisi de etkilerini günümüzde halen sürdürmektedir. Buna rağmen KAYA Projesi'nin her kuralı uygulanamasa da hayata geçirilen noktaları mevcuttur. Proje, 1990 yılında sonlandırılmış yerine ise raporu yayınlanmıştır. Dolayısıyla projenin çalışmaları sistematik olarak uygulanamamıştır(Coşkun, 2004).

1.1.3.Türkiye'de Eğitim Yönetimi veDenetimi Alanı'nın Mevcut Durumu

Eğitim Yönetimi Alanı, kamu yönetiminin bir alt boyutu olarak dönüştürülmüştür. Alan dünya ve Türkiye'de, 1990'lı yıllardan itibaren ilerleme sağlamıştır. Bu ilerleme ile alanda bazı değişiklikler de söz konusu olmuştur. Dünyada bilgi toplumu olabilmek için ilerleme sağlanırken bu süreçte en önemli unsur olarak eğitim boyutu ön plana çıkmıştır. Eğitim boyutunda ise en önemli unsurun iyi yetişmiş eğitimciler olması temel kıstas olarak yerini almıştır. Ancak eğitim alanında, gerek dünyada gerekse Türkiye'de hem öğretmen yetiştirme hem de eğitim yöneticisi yetiştirme sorunları ciddi boyutta yer almaktadır(Şimşek ve Örucü, 2016).

Eğitimdeki sorunlar, Türkiye'nin en önemli sorunları arasındadır. Okul ve eğitim yöneticileri ise ülke geleceği için yönlendirici ve şekillendirici etkiye sahiptir. Öğrencileri de eğitim ve okul yöneticileri yetiştirecektir. Zira eğitim yöneticileri öğrenciler için ailelerinden sonraki ilk karşılaşma yeri olan okulların yöneticileridir.

Eğitim yönetimi alanında akademik olarak çalışan akademisyenler, alanda yer alan epistemoloji ve teori boyutlarındaki sorunlarla meşgul olurken uygulama noktasındaki sorunlara gerekli ilgili gösterememektedir. Uygulama noktası ihmal edildiği zaman da eğitim konusundaki sorunlardan uzaklaşılmaktadır. Dünyadaki ülkelerin birçoğunda eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda eğitimlerle yol almak söz konusu iken Türkiye’de usta ırac diyaloğu şeklinde eğitimde yetişme sağlanmaya çalışılmakta; sertifika, diploma gibi belgeler sonradan alınmaktadır. Günümüzde ise sınav sistemi yerine mülakat ile eğitim yöneticisi değerlendirmeleri söz konusudur (Aypay, 2016).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’na yönelik, Cumhuriyet Dönemi’ndeki uygulamalara bakıldığında; Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları tarafından 3 Mart 1924’te, 430 sayılı Tevhid- i Tedrisat Kanunu ile okullar tek bir çatı altında toplandığı görülmektedir. Böylece bakanlık hem merkezde hem de taşrada var olan eğitim sistemlerini tek bir kanal ile yapılandırmıştır. Bu süreçten sonra yeni kurulan eğitim merkezlerine yönetici, müfettiş ve ğretmen yetiştirilmesi için Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde Pedagoji Bölümü kurulmuştur (Balcı, 2006).

2014’ten nceki Eğitim Yönetimi Alanı’nın tarihsel sürecinde Türkiye’de, Cumhuriyet’in kurulması ile birlikte 1924’te Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1928 Gazi Eğitim Enstitüsü’nün açılması ve 1965’te Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin kurulması; alanla ilgili bölüm, faklteaılması; MEB şura Kararları, YK’ün kurulması, YK’n almış olduğu kararlar, yasa ve yönetmelik değişiklikleri alanı olumlu ve olumsuz noktalarda etkilemiştir (şimşek ve rc, 2016).

Türkiye’de eğitim yönetimi ve eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusu hep tartışıla gelmekle birlikte bu konuda sağlam bir yol izlenememiştir. Gerek MEB ile niversiteler bünyesinde gerekse teknik bilgiler ile uygulamalı bilgiler arasında bir koordinasyon sağlanamamıştır. 2014 yılı 19.MEB şurası Kararları’nda eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda yüksek lisans programları etkin bir rol oynamaktadır (zdemir ve diğerleri, 2014).

Türkiye’de kamu kurumları yönetimi konusunda ise KAYA Projesi ve MEHTAP Projesi ağdaş yönetim sağlamak açısından önemli görülmektedir (1996’dan akt.zdemir ve diğerleri, 2014).

Türkiye'de, 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildikten sonra eğitim yönetimi ve denetimi alanına yönelik üç temel aşama söz konusu olmuştur. Bunlar (Özdemir ve diğerleri, 2014);

1. Çıraklık Modeli: En hakim olan modeldir.

2. Eğitim Bilimleri Modeli: 1970'lerde ortaya çıkmıştır. Akademik kadroların benimsediği modeldir.

3. MEB Yönetici Atama Niteliklerinde Niteliklerin Tercih Olarak Kullanılması: 1999' da uygulanmaya başlanmıştır(Özdemir ve diğerleri, 2014).

Şimşek ve Örucü'ye göre çıraklık modeli hala hakim modeldir. İkinci ve üçüncü aşamalar bu modelin farklı versiyonlarıdır (Aypay, 2016).

Türkiye'de yönetici yetiştirme süreci uzun bir zaman dilimini kapsamaktadır. 1946 yılında Üçüncü MEB Şurası ile eğitim yöneticisi yetiştirilmesi için iki yıllık yükseköğrenim eğitimi verecek Yönetim Enstitüsü ve Akademisi'nin kurulması öngörülmüştür. Bu öngöründen 47 yıl sonra 1993'te on dördüncü eğitim şurası ile "yöneticilikte meslekte asıl olan öğretmenliktir" ifadesi yer almıştır. 1.Eğitim Yönetimi Profesörler Kurulu Toplantı Bildirgesi'nde (EYEDDER, 2007) okul yöneticileri ve eğitim müfettişlerinin mutlaka bir eğitime tabi tutulmaları gerekliliği üzerinde durulmaktadır(Özdemir ve diğerleri, 2014).

Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda Milli Eğitim Şuralarında eğitim yönetimi ve eğitim yöneticiliği konusunda birçok değerlendirme söz konusu olmuştur. Neticede bir takım kararlar alınmıştır. 1960'lı yıllar ve devamında gelen dönemlerde kuramsal boyutta yer alan çalışmalar noktasında dört kuşak akademisyen grubunun bilimsel çalışmalar konusunda büyük oranda destekleri olduğu görülür. Bu açıdan bakıldığında alanın geçmişi çok eski değildir. Alan iki akademisyen olan Prof. Dr. Mahmut Âdem ve Prof. Dr. Ziya BURSALIOĞLU ile başlangıcı yaşamıştır. Devamında dört kuşak akademisyen mevcuttur. Bu dört kuşak akademisyenlerde şöyle belirtilebilir:

1. Prof. Dr. Mahmut Âdem ve Prof. Dr. Ziya BURSALIOĞLU ile çalışan akademisyenlerin oluşturduğu grup.
2. Birinci kuşak akademisyenlerin yetiştirdiği öğrencilerden oluşan grup.
3. ve 4. Kuşak akademisyenler ise 1. ve 2. Kuşağın devamında yetişen öğrencilerden oluşan akademisyenlerden oluşan gruptur.

Eğitim yönetimi alanına yönelik çalışmalar, sistematik bir şekilde sonraki yıllarda da devam etmiştir. Bu çalışmalara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Şekil 1.Eğitim Yönetimi Alanı'nın Akademik Örgütlenmesinde Rol Oynayan Gelişmeler

(Turan, Bektaş, Yalçın, Armağan, 2016).

1.1.3.1.Lisansüstü Programlar

Türkiye’de lisansüstü öğretim(yüksek lisans, doktora), 1982’ye kadar fakültelerde yapılırken 1982 yılından sonra üniversitelerde kurulan enstitülerde yapılmaya başlanmıştır. Zira, birçok üniversitede enstitü binası yoktur. Ancak lisansüstü ders verecek olan akademisyen kadrosu da fakültelerdedir. Hem bina sıkıntısı hem de akademisyen kadrosundaki sıkıntılardan dolayı derslerde aksamalar söz konusudur. Bu bağlamda Türkiye Bilimler Akademisi(TÜBA)’nin 1997 yılında bir toplantısında lisansüstü öğretim enstitüleri müdürlerinin fikirleri alınmıştır. Bu fikirler, lisansüstü öğretime ışık tutması ve daha sonra yapılacak araştırmalara kaynaklık etmesi bakımından önemlidir (Karakütük, Aydın, Abalı ve Yıldırım, 2008).

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı ise 1996 yılında MEB ile yaptığı istişareler sonucunda Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri’nin öğretmen yetiştirmek için açmış olduğu programları tekrar inceleyerek değerlendirmiştir. 1998 yılının Mart ayında “Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi” adıyla bir raporu YÖK yayınlamıştır. Bu durumun nedeni ise YÖK tarafından şu şekilde belirtilmiştir (Aykut, 2006).

“Eğitim Fakültelerinde son yıllarda çok sayıda açılan program geliştirme, eğitim yönetimi, halk eğitimi, ölçme ve değerlendirme gibi eğitim bilimleri lisans programlarının belirli istihdam alanları yoktur. Bu alanlar öğretmenlik becerisi üzerine inşa edilmesi ve lisansüstü düzeylerde açılması gereken programlardır. Bu alanlarda lisans eğitiminden geçen öğrenciler mezun olduklarında çoğunlukla ya işsiz kalmakta ya da kendi alanları dışındaki işlerde çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Böylece Eğitim Fakültelerinin önemli bir öğretim elemanı kapasitesi verimsiz bir şekilde kullanılmaktadır. Yeni düzenleme bu alanlardaki lisans programlarını kapatarak lisansüstü düzeye taşımakta ve varolan kapasitenin lisans düzeyinde öğretmen yetiştirmede ve lisansüstü düzeyde ise eğitim bilimleri alanında yapılacak bilimsel çalışmaların bulgularını öğretmen yetiştirmeyi iyileştirme yönünde kullanılmasını öngörmektedir (YÖK, 1998).”

YÖK’ün almış olduğu bu karar YÖK Genel Kurulu, Üniversitelerarası Kurul Toplantısı ve YÖK Yürütme Kurulu’nda onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bundan sonra

1998-1999 öğretim yılı düzenlemesinde programlara öğrenci alımları başlamıştır. Aynı yıl ise Eğitim Fakültelerinin Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi lisans programları kaldırılmış bu programlar lisansüstü programlara dönüştürülmüştür. Programlara girebilmek için de en az dört yıl lisansı tamamlamış olmak ve üniversitelerce bölüme giriş şartlarını taşıyor olmak yeterli görülmektedir. Bunun yanında programın tezsiz yüksek lisansı da vardır (Aykut, 2006).

Türkiye'de lisansüstü programlarda Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda Hacettepe Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi önemli bir yer tutmaktadır. Her iki üniversite de anabilim dallarına ait açıklamalarda programın amacını belirtmişlerdir. Hacettepe Üniversitesi 2011 Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi(EYTPE)Anabilim Dalı yüksek lisans program amacında: "Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda çalışan, yönetici ve denetçilerin mesleki yeterliklerini yükseltmek, okul yöneticiliği alanında uzman yetiştirmek" olarak belirtirken; Gazi Üniversitesi 2011'de "...Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer kurum ve kuruluşlara yönetici, denetçi yetiştirmek..." olarak belirtmektedir (Özdemir ve diğerleri, 2014).

EYTPE adı ile açılan programların ortak amacı ise, MEB'e ve diğer kurumlara yönetici, denetçi, üniversitelere öğretim elemanı yetiştirmek; MEB ve bağlı kurumlara yetiştirilen öğretmen, yönetici ve deneticilerin mesleki yeterliklerini yükseltmek ve onların alanlarında uzmanlaşmalarını sağlamaktır (Aykut, 2006).

EYTPE programlarına genel olarak bakıldığında ise bu programlarda bilgi ve kavramanın ötesine geçilemediği, kuram araştırma ve uygulama dengesinin sağlanamadığı ve bu durumların sorunların devam etmesine yol açtığı görülmektedir. Ayrıca tezsiz yüksek lisans diploması ile yönetici yetiştirme amacı olduğu bilinen ancak uygulama ve pratikte katkısı olmayan bu tür diplomalar, önemli derecede sıkıntılar içermektedir (Aypay, 2016).

EYTPE programlarının lisansüstü noktada taşıdığı bütünsellik açısından eğitim yöneticilerine yönelik olarak tekrar düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak programlarda çok yönlü gelişimi sağlayarak danışmanlık noktasında ve eğitimde kredi sistemi, iş

birliği noktalarında bütüncül bir konuma getirilmesi programlara katkı sağlar (Aypay, 2016).

EYTPE programlarına yönelik, uluslararası ve ulusal düzeyde akreditasyon çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Uygulanması gereken standartların aktif olması ve programın diri tutulabilmesi için deneyimlemelerin çeşitliliği ve bütüncül olması da önemli bir unsur olarak görülmektedir (Aypay, 2016).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanı’nda,yüksek lisans açma yetkisi YÖK’e aittir. Açılacak olan programların şartları ve onaylanması da YÖK tarafından yapılır (Aykut, 2006).

Türkiye’de eğitim yöneticisi yetiştiren yüksek lisans programları ise yetersizdir. Ayrıca bu programlar kuram ağırlıklıdır. Kuram ağırlıklı olan programları ise deneyime aktarmak hayata geçirip uygulamak ise çok zordur (Şimşek, 2002’den akt. Aykut, 2006).

Avrupa Komisyonu Araştırma ve Yenilik Genel Müdürlüğü tarafından 27 Haziran 2011 yılında yenilikçi doktora eğitimi için ilkeler ilan edilmiştir. Bu ilkeler ile araştırmalarda kaliteli araştırma standartları belirlenmiştir. Zira doktora eğitimi sürecinde eğitim kendine özgü olmalıdır. Araştırılan ve üzerinde çalışılan konular, araştırma yöntemleri, araştırmada kullanılan teknikler, doktora yapan bireyler için özgünlük ve yenilikçi bir çerçeve oluşturması bakımından ayrı bir önem taşımaktadır. Bunların yanında son dönemdeki lisansüstü eğitim seyrine bakıldığında doktora eğitimi sonrasında “istihdam edilebilirlik ilkesi” bağlamında mesleki alanlarda doktora program sayılarında da artış gözlemlenmektedir (Toprak ve Erdoğan, 2013).

Türkiye’de lisansüstü eğitim sürecinin bir parçası olan doktora sürecinde mesleki doktora ve akademik doktora olarak iki tür bulunmaktadır. Bunlardan mesleki doktora süreci, uygulama ağırlıklıdır ve “öğrenim doktorası” olarak kabul edilmektedir. Mesleki doktorada amaç, bilim adamı ve uygulamacı yetiştirmektir. Akademik doktoraları ise mesleki doktora sisteminden tam olarak ayırıştırmak zordur; ancak bir tez hazırlama süreci ile araştırma dayanaklı olduğu söylenebilir (Toprak ve Erdoğan, 2013).

Türkiye’de EYD alanında lisansüstü dersler konusunda, öğrencilerin alanın disiplinler arası bir program içermesinden dolayı farklı disiplinlerden de ders almaları gerekmektedir. Bunun yanında farklı üniversitelerden öğretim üyeleri ve öğrenciler ile birlikte ortak olarak yapılacak çalışmalar da öğrencilere ve alanın gelişimine katkı sağlayacaktır. Örucü ve Şimşek (2011) yaptığı çalışmalar doğrultusunda da alandaki öğretim üyelerinin yarısına yakınının bu görüşte olduğu görülür. Bunun yanında Karaman ve Bakırcı (2010) yaptığı çalışmalarda da lisansüstü eğitimde temel amaçlardan birisi, öğrencilerin bilimsel araştırma yolu ile bilgilere ulaşması sağlanmalı, bu sayede de bilgilere ulaşma, bilgileri değerlendirme ve yorumlama gücü kazanılabilir olmalıdır. Ancak yapılan araştırmalara göre, bu anlamda öğrencilerde bir takım sıkıntılar da vardır. Öğrencilerin yaşamış olduğu bu tür yeterlilik sorunlarının aşılabilmesi için akademisyenlerin lisansüstü dersleri daha fazla uygulama içerecek şekilde planlamaları, üniversitelerce ders sayısının artırılması bu sorunları aşmak noktasında yarar sağlayabilir. Ayrıca lisansüstü eğitimlerin, Türkiye’de EYD alanında var olan sorunların çözümüne dönük olabilmesi için kurumlar arasında iş birliğinin olması gerekir. Bu kurumlara TÜBİTAK, MEB ve YÖK örnek olarak gösterilebilir. Bu konuların yanında akademisyenlerin yeterlilikleri de alan için ayrı bir önem taşımaktadır. Öğretim üyeleri ise ders sunumu konusunda, farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanmalı, dersleri daha uygulanabilir bir şekilde sunmalı ve öğrencilerin derslerde daha aktif olabilmeleri konusunda daha duyarlı olmasını sağlamaya çalışmalıdır. Bunların yanında öğrencilerin yurt içi yurt dışı yayın takibi ve akademisyen iletişimi sağlama, iletişim ağlarını geliştirme konularında cesaretlendirilmeleri da akademisyenler tarafından yapılmalıdır (Sezgin, Kavgacı ve Kılınç, 2011).

Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanı’ndaki lisansüstü programlar incelenmeli, modernleşmeye göre tekrar düzenlenmeli, ülkenin beklenti ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı ve tüm bunlar ışığında alan yenileştirilmelidir (Şişman ve Turan, 2002’den akt. Özdemir ve diğerleri, 2014).

EYD alanının epistemolojik temelleri, alanın geçmişi, akademik ve mesleki aşamalar açısından önemlidir. Türkiye’deki yönetici yetiştirme programlarının

değerlendirilmesi ise EYD alanında lisansüstü süreç açısından katkı sağlayacaktır. (Balcı, 2008'den akt. Özdemir ve diğerleri, 2014).

Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirmek için bilimsel bir temel yoktur. Bu konuda MEB ile üniversiteler arası iş birliği konusunda diyalog zayıftır. Türkiye'de lisansüstü eğitim desteği ile eğitim yöneticisi yetiştirme sürecine yardımcı olacak birimler bulunmamaktadır. Durum böyle olunca programlar arasında da bütünlük sağlanamaz. Ayrıca eğitim yöneticilerine hangi bilgilerin verilmesi gerektiği konusu ile eğitim yöneticileri için teorik bilgi-uygulamalı bilgi konuları da tartışma konularındandır (Çelik, 2002'den akt. Aykut, 2006).

Türkiye'de EYD alanı lisansüstü programlar ile yönetici yetiştirir. Ancak EYD alanı, alana yönelik eğitim ve eğitimin niteliği, çalışmaların incelenmesi, ulusal ve uluslar arası konumdaki yeterlilik unsurlarını araştırmaktadır. Yapmış olduğu araştırma sonucunda, alanın uluslar arası gelişmelere ayak uyduramadığı ortaya çıkmaktadır (Aslan, 2007; Balcı, 1993; EYAK, 2009; Güven ve Tunç, 2007; Karadağ, 2009; Sezgin, Kavgacı ve Kılınç, 2011'den akt. Özdemir ve diğerleri, 2014).

1.1.3.2. Bilimsel Toplantılar

Eğitim Yönetimi Alanı'nda başlatılan bilimsel faaliyetler çok uzak tarihleri içermez. Bilimsel faaliyetler ve bunların başlangıç noktasındaki detaylar şu şekilde belirtilir:

Eğitim yönetimi kongreleri noktasındaki ilk çalışma, 2001'de Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde Mehmet Şişman'ın öncü olduğu Eğitim Yönetimi Toplantısı'dır. Alana yönelik düzenlenen ilk toplantı olmasının yanında, akademisyenler ile okul müdürlerini bir araya getirmiş olması bakımından da önemlidir. Bu toplantı paneller şeklinde düzenlenmiştir. Toplantıda tartışılan konular arasında Türkiye'de Eğitim Yönetimi Alanı'nın kuramsal temelleri, alanın sorunları, alanın tarihsel gelişimi, Batı çerçevesi ve Amerika penceresinden alanın görünüşü konuları yer almaktadır (Şişman, 2015'ten akt. Turan ve diğerleri, 2016).

Eğitim Yönetimi Alanı'nda bilgi temelinin oluşumunda önemli olan noktalar vardır. Bunlar, bilimsel süreç ve faaliyetlerdir. Alan için söz konusu olan tarihsel süreçteki gelişmeleri ve bunların alana yönelik katkıları;

- ✓ Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Denetçileri Derneği(EYED-DER)
- ✓ Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi(EYK)
- ✓ Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi(KUEY)
- ✓ Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği(EYUDER)
- ✓ Eğitim Yönetimi Forumu(EYFOR)
- ✓ Eğitim Denetimi Kongresi(EDK)
- ✓ Eğitim Yönetimi Profesörler Kurulu(EYAK) şeklinde belirtilebilir.

Üretilen bilimsel bilgi ve bunları üreten akademisyenlerin durumu niteliksel olarak tartışılmayı gerekli kılmaktadır. Alan için düzenlenen kongre ve konferanslar alanın varlığına işaret etmesinin yanında alanın değerlendirildiği bir noktayı da belirlemektedir (Oplatka 2007, 2008, 2012'den akt. Turan ve diğerleri, 2016).

Akademik olarak düzenlenen bilimsel faaliyetler olan kongrelerde; güncel, ve teorik olarak tartışılan, değerlendirilen konular; alanın oluşma, gelişme, detaylı inceleme, çizgilerinin belirlenmesi, bilgi temelini tekrar dizayn edilmesi noktalarında fırsatlar sunmaktadır. Bu açılardan bakıldığında Ulusal Eğitim Yönetimi Kongreleri önem taşımaktadır (MEB, 2018).

2023 Eğitim Vizyonu ise Türkiye açısından eğitim alanına dair farklı bakış açıları sunar. Bu kapsamda eğitimde yenileşme ve iyileşme çalışmaları mevcuttur. Bu vizyon çalışması ile stratejik anlamda eğitimdeki kalkınma temel hedef noktaları arasında değerlendirilmektedir (MEB, 2018).

2023 Vizyon Belgesi, Türkiye'de eğitim ile ilgili tüm konularda yeni bir ufuk açmıştır. Zira bu belge ile Türkiye'de çözüm bekleyen uzun soluklu sorunların çözüme kavuşturulması hedeflenmektedir. Ulusal düzeyde kurumların geleceğe yönelik adımları tüm insanlar tarafından benimsenmiştir. 2023 Eğitim Vizyonu ile insanların aynı toplumda yaşıyor olmaları ve aynı ülkeyi paylaşıyor olmaları bilincisağlamlaştırılmıştır.

Bu vizyon çalışması, eğitim alanındaki sorunların ortaklaşa bir şekilde çözüme kavuşturulacağı mesajının verilmiş olması bakımından da ayrı bir önem taşımaktadır (Ülger ve Mirze, 2010: 70'den akt. Ertürk, 2019).

Bu bağlamda vizyon kelimesi ile ilgili bazı özel ifadeler de söz konusudur. Bunlar; Vizyon, “geleceğe kurulan köprüdür” (Nanus 1992'den akt. Ertürk, 2019). Vizyon, “değerlere dayanmalıdır” (Clayton, 2002: 305'ten akt. Ertürk, 2019) şeklinde belirtilmektedir.

2023 Vizyon Belgesi, çocukların bütünsel olarak başarı sağlayabilmelerini hedef almaktadır. Çocukların akademik başarısının yanında milli, kültürel, ahlaki, insani, manevi tüm değerleri öğrenmeleri ve bunlara göre yetiştirilmelerini gerekli görmektedir. Ancak bu sayede insanlığa, evrensel anlamda donanımlı bir birey yetiştirilmesi sağlanmış olur (MEB, 2018'den akt. Ertürk).

2023 Eğitim Vizyon Belgesi tüm eğitim dünyasına, “bundan sonra hep beraber neler yapacağız” mesajını iletmiştir. Ayrıca eğitim için düzenlenecek olan oluşumların öncelikle insan odaklı olarak yapılması sağlanmaya çalışılacaktır (Ertürk, 2019).

2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nde MEB Bakanı Sayın Ziya SELÇUK'un şu ifadeleri yer almaktadır: “Uzun zamandır milletçe şekilciliği, tek tipçiliği, rutinleri kutsamayan bir zemine duyulan bu özlemin fazlasıyla farkındayız. Bu vizyon belgesi, böyle bir özleme verdiğimiz yanıtlardan oluşmaktadır” (MEB, 2018, 7'den akt. Ertürk, 2019).

Bu belgede eğitim fakülteleri ile ilgili değerlendirmeler de vardır. Bu konuda MEB-YÖK iş birliğine dikkat çekilmiştir. Bu iş birliği sağlanırken kurumların birbirlerine yönelik denetim ziyaretleri yapmaları kararlaştırılmıştır. Ancak programların yapıcısı ve uygulayıcısı olan bu kurumlar arasında denetim ziyaretleri tarafsız sonuçlar vermeyeceği için bu denetim ziyaretlerinin farklı kurumlarca yapılması tarafsızlığı sağlamak adına daha uygundur (Ertürk, 2019).

2023 Eğitim Vizyonu Belgesi, Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanının tam bir asır olduğu, yani 100.Yılı kapsamı açısından önem taşır. Türkiye bu bağlamda, birçok alanda stratejik planlamalarını da 2023 yılı endeksli hazırlamıştır (MEB, 2018).

1.1.4. Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’ndaki Öğretim Elemanlarının Alan Hakkındaki Görüşleri

Eğitim ve okul yöneticiliğinin MEB’in şuraları ve mevzuatında yer alması 1990’lı yıllardan itibaren yoğunluk kazanmıştır. 1990 ve 2000’li yıllar itibariyle eğitim ve okul yöneticiliği konularında Türkiye’de, MEB ve üniversiteler boyutunda MEB’in geliştirdiği çalışmalara eğitimciler katılım sağlamıştır. MEB tarafından eğitim ve okul yöneticiliğinin meslek ve uzmanlık alanının ötesinde bir görev olarak tanımlanması, alanın mesleklaşma ve uzmanlaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemiştir. Zira alanda kendini yetiştirmiş eğitim yöneticileri yerine, tecrübe noktasında zayıf bireylerin atanıyor olması bu durumu daha net göstermektedir. Eğitim ve okul yöneticiliğinde öğretmenlik temelinden gelmiş olmak gerekli bir unsurdur. Zira eğitimi ve öğretmenliği bilmeyen birisinden başarılı bir eğitim ve okul yöneticisi olması beklenilemez. Eğer ki bir öğretmen kendisini iyi yetiştirirse iyi bir eğitim ve okul yöneticisi de olabilir (Şişman, 2016).

Türkiye’de son yıllarda Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nda tezli ve tezsiz yüksek lisans programlarının açılması ve desteklenmesi sağlanmıştır. MEB için Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nda yüksek lisans yapmış olmak artık bir ayrıcalık olarak değerlendirilmektedir. Bu durum MEB’te yönetici olabilmek için bir adım öne geçmek demektir. 1993 yılında MEB Şurası ile Eğitim Yönetimi meslek olarak kabul edilmiştir. Ancak Türkiye’de bu konuların incelenmesi gerekmektedir (MEB 1993a ve MEB 1993b’den akt. Şişman ve Turan, 2002).

1997 yılında üniversitelerde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nda lisans programları kapatılmıştır. Alandaki akademisyenler ise bu konuda görüş farklılığına sahiptir. Ayrıca akademisyenler, tüm zor şart ve durumlara karşı görevlerini yerine getirmiştir. Gelecek dönemler için akademisyenler arasında işbirliği ve sistemli çalışmalarla alanın gelişmesi beklenmektedir (Şimşek ve Örüçü, 2011).

Yirmi birinci yüzyılda ise eğitim sistemlerinin alanda yetiştirilecek eğitimcileri topluma yararlı kılmak için onları üreten bireyler olarak donatması gerekir. Nitekim eğitimde çok hızlı bir değişme ve gelişme hakimdir. Bu noktada eğitim yöneticilerinde de hızlı değişiklikler söz konusudur. Gerek eğitim yöneticilerinin gerekse eğitim sürecinin söz konusu olan hızlı değişikliklere uyumunu sağlayabilmek için bir takım yapılması gerekenler vardır. Ancak bu sayede eğitimin görevleri ve eğitim yöneticilerinden beklenen roller yerine getirilmiş olur (Çelik, 1995'ten akt. Can, 2002).

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'na yönelik alan için akademisyenlerin yapmış oldukları çalışmalar ve konuşmalar incelendiğinde, akademisyenlerin görüşlerinin şu şekilde olduğu görülmektedir:

- Balcı'ya (2008) göre;
 - Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda yapılmakta olan çalışmalar hem dünya hem de Türkiye genelinde orijinalliğe sahip değildir. Alandaki çalışmalar birbirini tekrar eden sığ düzeyli araştırmalardan oluşmaktadır. Çalışmalar deneysel ve kuram geliştirmeye dönük değildir. Bu durumda alanın bilimselleşme düzeyinde sorunlar taşıdığını göstermektedir. Bunların nedenleri arasında ise alanın yeni olması, alanda yer alan eğitimcilerin yeterli düzeyde olmaması, araştırmalara gerekli desteğin verilmemesi gibi unsurlar sayılabilir.
 - Alanın gelişimi bilimsel çalışmalar ile daha iyi bir noktaya geleceğine göre alan pratiklikten çok araştırmaya dönük olmalıdır. Alan için kuram öncelikli olmalıdır. Çünkü uygulamanın kurama dayalı olması alan için fayda sağlar. Bunların yanı sıra, alan için Batıdan alınan uygulamaların aynısını Türkiye'ye uygulamak yerine uyarlamaya çalışmanın daha verimli sonuçlar doğurması beklenir. Ayrıca alandaki akademisyenlerin ve akademisyen adaylarının bilimsel çalışmalar, ölçme ve değerlendirme süreçleri, istatistiksel teknik ve bunların çözümlenmelerinde kendilerini çok iyi yetiştirmiş olmaları gerekmektedir. Bu doğrultuda YÖK, üniversiteler, DPT, TÜBİTAK, TÜBA, STÖ, MEB ve özel kuruluş komisyonları tarafından

ülkenin ihtiyacı olan araştırmalar kararlaştırılmalıdır. Bu konuların lisansüstü alanda akademisyen, öğrenci ve araştırma yapan kişilere açılması önemli bir durumdur. Üniversite öğrencileri ve araştırmacıların bu konulardan birini seçtiğinde de devletin destek vermesi gerekir. Böylece akademisyenler ve öğrencilerin unvan alması ve yayın yapma yetisine de sahip olmaları sağlanmış olacaktır. Ayrıca Türkiye’de alana yönelik söz konusu olan bir sorun da çözülmüş olacaktır.

- Eğitim Yönetimi Alanı’nda bilimsel gelişme için alandan sorumlu olan bireylerin kendi aralarında iş birliğini sağlaması ve dernekleşme kültürünü oluşturması gerekir. Alanın bir meslek olarak görülebilmesi, uzmanlaşmanın olduğu bir alan olarak varsayılması, etikliğin yerleşmesi, standartlaşmanın olması, bilim insanlarının özlük haklarının korunması, ulusal ve uluslararası örgüt bağlantısı kurulabilmesi de örgütlenmede önemli görülmektedir.

Balcı, bu noktaların yanında eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi ve eğitim yöneticiliğine hazırlanmalarına yönelik bir takım ilkelerden de söz etmektedir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

- Eğitim yöneticiliği yapacak kişiler mutlaka öğretmenlik yapmış olmalı ve eğitim alanından gelmiş olmalıdır.
- Eğitim yöneticiliği, uzmanlık alanının ötesinde profesyonel bir meslek özelliği taşır.
- Eğitim yöneticisi olacak kişinin “eğitim yöneticisi sertifikası”, eğitim yöneticiliği için lisans ve yüksek lisans derecesini taşıması gerekir.
- Eğitim yöneticisi adayının MEB’in YÖDGED çatısı altında “Yönetici Değerleme Merkezi” sistemi kurulmalı ve eğitim yöneticisi adayları

burada değerlendirmelere alınmalıdır. Bu değerlendirmeler sonucunda yeterlilik sahibi olan adaylara sertifikaları verilmelidir.

- Eğitim yöneticiliği konusunda sertifika almaya hak kazanan adayların üç yıl kadar okul müdür yardımcılığı yaptıktan sonra elde edeceği başarı doğrultusunda okul müdürü olması için ataması yapılmalıdır.
- Bundan sonraki aşamada ise şube müdürlüğü ve daha üst düzey için okul yöneticiliği yapmış olmak başat unsur olmalıdır.

➤ rc ve şimşek'e(2011) göre;

- Eğitim Yönetimi Alanı, Türkiye'de disiplinler arası uygulamalı bir sosyal bilimdir alanıdır.
- Alanda yer alan çalışmalar nicel olarak fazladır ve birbirinin tekrarı niteliğindedir. Bunun yanı sıra bu çalışmalar uygulamaya geçirilememektedir.
- Alanda lisansüstü programlar konusunda standartlığın olmaması önemli sorunlardandır.(Bazı niversitelerde sosyoloji, felsefe, psikoloji dersleri eksikken; bazı üniversitelerde güncel konular ve stratejik planlama konuları ihmal edilmektedir.)
- Lisansüstü eğitim düzeyinde yeterli akademisyenyoktur.
- Lisansüstü öğrencilerde ise derslere yönelik kuramsal boyutta bilgi temelinde eksiklikler vardır.
- Alan içerisinde kuram ve uygulama boyutunda zayıf bir ilişki mevcuttur.

- Alanın meslekleşmemiş olması dikkat çeken başka bir sorundur.
 - Alan için gelişmiş teknolojinin varlığı ise önemlidir. Bunlar veri tabanları ve uzaktan eğitimin varlığıdır. Bu çerçevelerden bakıldığında alanda zenginlik vardır.
 - Eğitim Yönetimi Alanı Türkiye’de sosyal, mali ve bazı politik olaylar ile birlikte düşünülmelidir. EYD alanı içerisinde yer alan sorunlar, öğretim üyelerinin alana motive olmalarını olumsuz yönde etkilemektedir.
 - Bunların yanı sıra, uluslar arası boyutta çalışma alanı olan öğretim elemanlarının alana yönelik katkılarının, iyi bir ivmede olduğu yönünde bakış açılarının da yüksek oranda olduğu görülür.
 - Alandaki lisansüstü eğitim sahibi öğretim üyelerinin, lisansüstü eğitim almamış öğretim üyelerine nazaran mukayese güçlerinin daha iyi durumda olduğu ve alanı farklı perspektiflerle değerlendirebildikleri bir gerçektir.
 - Akademisyenler yabancı dil, kendi aralarında akademik çalışma noktasında işbirliği eksikliği, iletişimsel sorunlar, akademisyen sayısında azlık, iş yükü fazlalığı, nitel olarak yetersizlik gibi sorunlarla da karşı karşıyadır.
- Turan ve Şişman’a(2013) göre; Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nda çalışma yapacak olan araştırmacılar bazı noktalara dikkat etmelidir. Bunlar şu şekilde ifade edilebilir:
- “Bilim için bilim” ve “kariyer için bilim” anlayışından vazgeçilerek Türkiye’nin toplum için yapılan çalışmaları incelenmelidir.

- Bilimsel araştırma yapılırken ve bunlar ayrıştırılırken tamamen eğitim yönetimi alanı hedef alınarak alanın varlık noktasındaki sorunların incelenmelidir. Uygulamadan teoriye doğru bir araştırma yolu tercih edilmeli ve orijinal teoriler bulunmalıdır.
- Eğitim Yönetimi Alanı için farklı, yeni bir dil ve anlatım tasarlanarak bunlar günümüz kavramları ile bağdaştırılmalıdır.
- Eğitim alanında araştırma yapıp çalışacak olan bireylerin, toplumun kültürel ve tarihi dokusunu çok iyi araştırıp öğrenerek topluma bunun yansıtılması sağlanmalıdır.
- Önceki dönemlerde yapılan çalışmalar onaylanmaktan ziyade o çalışmalar analiz edilerek eleştirel bir inceleme gücü ile topluma yansıtılmalıdır.
- Yapılan araştırmalar toplumdaki problemlere çözüm getirecek boyutta olmalı, araştırmacılar bunları göz önünde bulundurarak hareket etmelidir. Çalışmalar disiplinler arası ve disiplinler üstü bir done taşmalı ve birden fazla araştırmacı ile birlikte yapılmalıdır.

➤ Recepoğlu ve Kılınc' a (2014) göre;

- Okul yöneticisi yetiştirmek çok önemlidir. Bu konuda en uygun yöntem ise uygulamadaki eğitimidir.

➤ Çetin'e (2015) göre;

- Eğitim Yönetimi'nin geleceğine daha farklı bir bakış açısından bakmak gerekmektedir. Öğretim üyeleri nasıl insan yetiştiriyor, bu konuda neler

yapıyor ve EYD alanı ne durumda, bunların incelenmesi gerekmektedir. Öğretim üyelerinin ise bu konularda öncelikle kendilerini sorgulamaları gerekmektedir.

- Zaman içerisinde gelinen noktada, birçok şeyde değişiklik söz konusudur. Bu değişiklikler üniversitelerde de kendini göstermektedir. Artık üniversiteler geleneksel yöneticilerden ziyade akademik lider yetiştirme konusu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu konuda etki oluşturabilmek için de dünyada bir eğitim alma süreci söz konusudur. Bu akademik liderlerde ise en önemli unsur olarak “yansıtma becerileri” nin olduğu görülmektedir. Bu becerilerin kazandırılabilmesi için üniversitelerde uygulama konusunda akademisyenlerin öncelikle kendilerini sorgulamaları gerekmektedir. Akademik liderlerin yetişmesinde, yansımada ise en önemli unsurun “imza pedagojisi” olduğu bir gerçektir.
- “signature pedagogy” denilen imza pedagojisi, teori ve uygulama arasında bir köprü görevindedir. EYD alanında Amerika, Avrupa ve Türkiye’deki en önemli sorun ise teori uygulama arasındaki kopukluktur. Bu konuda öğretim üyelerinin kendilerinin yansımalarını irdelemesi gerekmektedir.
- Bu konulara ek olarak EYD alanındaki diğer bir önemli sorun da “her nasılsa atanabilme” başlığını taşımaktadır. Üniversitelerde EYD alanına yönelik olarak yüksek lisans dersleri verilirken başka alanlardan gelen bireylerin EYD alanı içerisinde olması alana zarar vermektedir. Öğretim üyelerinin bu konuda alanı koruyabilmesi, alana sahip çıkabilmesi ve alan için dimdik ayakta durabilmesi gerekmektedir. Alan dışından gelenler için de bir yönetmelik olmalıdır. Bu bireylerin alana hakim olabilmeleri için mutlaka yüksek lisans ve doktora eğitimi almaları gerektiği konusu üzerinde durulmalı ve bireyler bu konuda yönlendirilmelidir.

- EYD alanında amaç, nicel ve nitel dengenin oluşturulması olmalıdır. Gelecek nesiller umut taşımalı, EYD alanına sahip çıkmalı, birlik ve beraberlik içerisinde olmalı, alanda oluşan sorunlar el birliğiyle, güç birliğiyle aşılmalı ve en önemlisi de alana sahip çıkarak ileriye yönelik adımlar atılmalıdır. Unutulmamalıdır ki “gelecek var” dır.

➤ Aypay’a(2016) göre;

- Türkiye'de standart bir eğitim yöneticisi yetiştirmede yeterli uygulama alanı yoktur. Bu durum ise hem politikadan sorumlu bireylerin hem de akademisyenlerin konuyu ele alarak gerekli inceleme ve tedbirleri almalarını gerektirmektedir.
- Ayrıca Türkiye'de 1990'lı yıllarda temeli atılmaya başlanılan eğitim yöneticisi yetiştirme ve eğitim yöneticisi atama çalışmalarının son dönemlerde nepotizm ve kayırmacı politikalara dönüşmüş olması eğitim yönetimi alanında gerilemeye yol açmaktadır.
- Eğitim Yönetimi Alanı'nda yüksek lisans programlarının niteliksel olarak kalitesinin artırılması gerekmektedir. Zira,ulusal standartlar noktasında sorunlara çözümler üretebilen bir alanın varlığı gereklidir.
- Bunların yanı sıra mevcut hizmet içi programların yapılandırılmasında da fayda vardır. Türkiye'de eğitim sisteminde yer alan ve sonuç getirmeyen programlar yerine yeni modellerin benimsenmesi alana katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı, geniş ve birikimli bir alandır. Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda akademisyenler ise birçok noktada görüş bildirir. Akademisyenlerin yapmış oldukları çalışmalar incelendiğinde alandaki akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda alandaki temel sorun sahalarının şu noktalarda toplandığı görülür.

Eğitim Yönetimi Alanı'na yönelik akademisyenlerin durumu, alanın tarihçesi, alanın gelişim seyri, alanın mevcut durumu, alanın meslekleşme sorunu, alandaki dil sorunu, alanın yönetici yetiştirmede rolü ve alanın geleceği. Bunların yanında alan için lisansüstü eğitim kriterleri konularında sorunların olduğunu ifade eden akademisyenler olduğu gibi benzeri konularda gelinen noktaları yeterli, gelişebilir ve gelecek vadeden bir konumda gören akademisyenler de mevcuttur.

1.2.Amaç

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın tarihsel gelişimi ve mevcut durumunun incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın mevcut durumu nasıldır?
Bu amaçla bağlantılı olarak;
 - a) EYD alanının Türkiye' ye nasıl geldiği, alanın Türkiye'de nasıl uygulandığı ve sonraki süreçte alanda meydana gelen gelişmeler,
 - b) EYD alanın günümüze kadar geldiği süreçte geçirdiği gelişim evrelerinin durumu incelenecektir?
2. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki lisansüstü programlarının üniversitelerde uygulamaları nasıldır? Bu amaçla bağlantılı olarak;
 - a) Yüksek lisans ve doktora programlarının üniversitelerde hangi yönetmeliklerle nasıl uygulandığı,
 - b) Lisansüstü programların alana ve alandaki gelişime sağladığı katkıların neler olduğu,
 - c) Lisansüstü programlarda öğretim üyelerinin etkisinin neler olduğu incelenecektir.
3. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki bilimsel çalışmalar nasıldır? Bu amaçla bağlantılı olarak;
 - a) EYD alanındaki bilimsel faaliyetler ve bilimsel çalışmaların durumunun nasıl olduğu,

- b) EYD alanındaki bilimsel faaliyet ve bilimsel çalışmaların alana katkılarının neler olduğu incelenecektir.
4. Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’ndaki akademisyenlerin mevcut durumu ve akademisyenlerin alandaki konumu nasıldır?
 5. Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’ndaki akademisyenlerin ve uygulayıcıların alanın mesleki örgütlenmelerine dair görüşleri nelerdir? Mesleki örgütlenmeler ile ilgili yapılması gerekenler nelerdir?
 6. Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın üst düzenleyici kurumlarla ilişkisi ve bunun alana getirileri nelerdir?

1.3.Önem

Eğitim, bir ülkenin en önemli dinamiklerindedir. Eğitim sisteminde girdi ve çıktı ve bu iki durum arasında yer alan süreçte neler yapılması gerektiği önemli unsurlardandır. Eğitimin uzun bir süreci kapsıyor olması, girdi ile çıktı arasında bir farkın olmasını da gerekli kılar. Zira bir ülkede eğitimin kalitesi, o eğitim sisteminden çıkan bireylerin donanım ve yeterlilikleri ile değerlendirilebilir. Bu bağlamda bireylerin yansıtmış oldukları doneler ile almış oldukları eğitimi dış dünyaya ne oranda aktarabildikleri de önemli bir detaydır.

Eğitimin gelişim seyrisürekliliği ile kıyaslanabilir. Devamı gelmeyen hiçbir durum yoktur ki bir öncesi ile arasında fark arz etmesin. Bu doğrultuda Türkiye’de eğitimin, tarihin en eski dönemlerinden beri uygulana geldiği görülmektedir. Bir insanın eğitimi bir ülkenin kalkınması demektir. Bu yüzden Türkiye’de eğitim çok hassas ve önemli bir noktada her daim özenle tutulmuş, nesillerin ancak ve ancak eğitim ile tam manasıyla yetiştirilebileceği bilinciyle hareket edilmiştir. Bu bağlamda eğitimin sağlıklı ilerleyebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için sistemli bir yönetim ve denetim mekanizması gerekmektedir.

Eğitimin kalitesi kriterlere, kriterler ise yönetmeliklere bağlıdır. Türkiye’de bu konudaki sorumluluğu üst düzenleyici kurumlar ile eğitim yönetimi ve denetimi

programları üstlenmiştir. Ayrıca bu programlarda görevli öğretim elemanlarına da büyük sorumluluk düşmektedir.

Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinde, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı enstitü düzeyinde eğitim vermeye başlamıştır. Sonraki yıllarda bir takım gelişme süreci ile birlikte değişiklikler söz konusu olmuştur. Önceki dönemlerde sayıca az olan alanın programları, şimdilerde birçok üniversitede yeni yeni bölümlerin açılması ile birlikte artış göstermiştir. Alan ve bu alanda kendini geliştirmek isteyen akademisyen ve eğitimci adayları için bu durum önemli bir detaydır.

Türkiye’de eğitim, birçok noktada kısır bir döngü niteliği taşır. Çünkü menşei yurt dışı kaynaklı programlar ile yol haritası belirlemeye çalışmak bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başlıcaları arasında,temelde eğitimin nasıl organize edileceği gelmektedir. Eğitimin sistemli bir şekilde hazırlanamaması durumunda da sorunlar beraberinde gelmektedir. Eğitim alanındaki kısır döngü, teori ve uygulamalardaki kopukluk ile bir türlü oturtulamayan programların varlığı eğitimin işlerliğini de zayıflatmaktadır.

Türkiye’de, eğitim alanında yapılan çalışmalar noktasında özellikle 2023 Eğitim Vizyonu MEB tarafından yürürlüğe konmuştur. 2023 Eğitim Vizyonu’nda, öncelikle öğrencilerin bir insan, bir birey olarak değerinden bahsedilerek sonraki aşamalarda eğitimin öğrenciler için nasıl en uygun hale getirilebileceği üzerinde durulur. Eğitimden en iyi ürünü alabilmek, öncelikle bir insana değer vermek ve ona değerli olduğunu hissettirmek ile mümkün olabilir. Bu durumu hissedene, benimseyene ve yaşayan bireyler ancak sürece dahil olabilir. 2023 Eğitim Vizyonu ile bu duruma dikkat çekilmeye çalışılır. Bu durum: “Eğitim öğretim sisteminin hedefi, akliselim, zevkiselim sahibi bireyler yetiştirmek olmalıdır.” Şeklinde belirtilir(MEB, 2023 Eğitim Vizyonu).

Eğitim Yönetimi Alanı’nda ise Türkiye, bilimsel çalışmaların çok fazla olduğu ülkelerdendir. Bunu net bir şekilde görebilmek için literatürde yer alan kaynaklar bu konuda destek sağlar (Balcı, 1992, 2003; Bursalıoğlu, 1978; Hoy ve Miskel, 2012'den akt. Turan ve Şişman, 2013).

Genel olarak bakıldığında eğitim yönetimi, disiplinler arası bir alan olarak sosyal, ekonomik, politik, tarihsel ve kültürel boyutlarda özellikler taşır. Eğitim Yönetimi Alanı'nda araştırma yapacak bireylerin ise bu boyutları düşünerek hareket etmesi alan ve alanın yansımaları açısından verimlilik sağlar(Turan ve Şişman, 2013).

Türkiye'de Eğitim Yönetimi Alanı'nın tek yönlü olarak Batı tarafından gelişmesi ve ilerlemesi bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu yüzden Türkiye'deki dinamik neslin, eğitim yönetimi noktasında yapacağı akademik saha araştırmaları ve çalışmalarında Türkiye'nin menfaatine olacak şekilde planlamalar ile hareket etmeleri gerekmektedir. Türkiye'ye yönelik özgün çalışmalar bu konuda önem taşır. Bu özgünlük sağlanırken gerekli literatür taramaları ve incelemeleri yapılarak topluluk için en üst seviyede bütünlük sağlamak gerekir. Türkiye için Eğitim Yönetimi Alanı'nda sentezlemelerle, kültürel değerlerle, eleştirel çalışmalarla sağlıklı bir ilerleme mümkün olabilir (Turan ve Şişman, 2013).

Türkiye'de Eğitim Yönetimi Alanı, kuram temelli değil uygulama temelli olmalıdır. Alan, üniversite düzeyinde klasik bir disiplin haline gelme çabasıdadır (Aypay, 2016).

Birçok alanda olduğu gibi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda da olumlu ve olumsuz tablolar ile karşılaşmak mümkündür. Bu noktada en sağlam verileri alana yıllarca hizmet etmiş bu alanda birçok öğrenci ve eğitimci yetiştirmiş hatta kendini de yetiştirmiş akademisyenlerden dinlemek bizzat onların yaşantılarına saha çalışması ile tanık olmak en önemli unsurlardandır.

Bu çalışma, EYD alanı için literatürde bu zamana kadar yapılmış olan çalışmalar yanında farklı bir bakış açısı sunabilir. Alana yönelik çok detaylı ve farklı yönlü çalışmalar literatürde mevcut görünmemektedir. Bu çalışma için var olan mevcut bilgiler ve araştırmalar incelenerek alanın geleceğine yönelik yapılabilecekler belirtmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda EYD alanı için öğretim görevlilerinin bilgi birikimleri ve literatür yazını dikkate alınarak özgün bir çalışma oluşturulmaya gayret edilmiştir. Alana yönelik var olan problemlere çözümler getirilebileceği düşünülmüştür.

1.4.Varsayımlar

Bu çalışmada Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın tarihsel gelişimi ve mevcut durumuna ilişkin nitel bir çalışma yürütülürken Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının görüşleri alınarak bu görüşler doğrultusunda alanın gelişimi ve olumlu yönde değişimine sağlanabilecek katkının varlığı önemsenmiştir.

Araştırmada şu varsayımlardan hareket edilerek yol alınmıştır:

1. Çalışmaya katılacak olan öğretim elemanlarının Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda görüşlerini belirtirken tarafsız ve güvenilir oldukları varsayılmıştır.

2. Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerinde görevli öğretim elemanlarının alana yönelik yüksek düzeyde katkı sağladıkları varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

1.Bu çalışma 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılında Türkiye'de çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan 10 öğretim elemanının görüşleri ile sınırlıdır.

2. Araştırma, veri toplama aracında yer alan yarı yapılandırılmış, açık uçlu sorular ve bu sorulara verilen cevaplar ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Eğitim Yönetimi:“Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü” nün anabilim dallarından birisidir. Bu anabilim dalında, tezli yüksek lisans ve doktora programları ile

“Eğitim Ekonomisi” anabilim dalı ile birlikte açılan EYTEPE tezsiz yüksek lisans programı bulunmaktadır (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim yönetimi, insan gücü ve kaynağı yönlendirmede önemli bir yere sahiptir. Ayrıca birçok alanın temelini dayanan disiplinler arası bir alandır (Aslanargun, 2007; Sezgin ve diğerleri, 2011; Şimşek, 2005; Turan ve diğerleri, 2014’ten akt. Özkök, 2016).

Eğitim Ekonomisi: “Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü” nün anabilim dallarından birisidir. Bu anabilim dalında tezli yüksek lisans ve doktora programları ile “Eğitim Yönetimi” anabilim dalı ile birlikte açılan EYTEPE tezsiz yüksek lisans programı bulunmaktadır (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi ve Denetimi: Eğitim süreçlerini bütünsel olarak incelemek ve denetlemektir (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi ve Planlaması Lisans Programı:1964 yılında kurulan Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin açtığı lisans programının adıdır (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü:1964 yılında kurulan Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde önceki adı, “Eğitim İdareciliği ve Planlama Bölümü” olan bölümün adıdır. Bölüm geçen süre içerisinde her ne kadar değişikliklere uğramış ise de 2007 yılından itibaren tekrar bölüm niteliği ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bölüm, “Eğitim Yönetimi” ve “Eğitim Ekonomisi” anabilim dallarını kapsamaktadır (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı:1982 yılında “Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü”nün adının “Eğitim Bilimleri Fakültesi” olarak değiştirilmesi sonucu bölümün ayrıldığı dört programdan birisidir (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi ve Teftişı Bölümü:1982 yılında “Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü”nün adının “Eğitim Bilimleri Fakültesi” olarak değiştirilmesi sonucu bölümün ayrıldığı dört programdan birisidir (Ankara Üniversitesi, 2020).

İstatistik ve Araştırma Eğitimi Bölümü: 1982 yılında “Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü”nün adının “Eğitim Bilimleri Fakültesi” olarak değiştirilmesi sonucu bölümün ayrıldığı dört programdan birisidir (Ankara Üniversitesi, 2020).

Halk Eğitimi Bölümü: 1982 yılında “Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü”nün adının “Eğitim Bilimleri Fakültesi” olarak değiştirilmesi sonucu bölümün ayrıldığı dört programdan birisidir (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü: 1982 yılında Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı’nın Eğitim Yönetimi ve Teftişi Bölümü, İstatistik ve Araştırma Bölümü, Halk Eğitimi Bölümlerinin tekrar birleştirilmesi ile verilen isimdir. Bölüm, Eğitim Bilimleri Fakültesi’nce yürütülen “Eğitim Yönetimi ve Planlaması Lisans Programı”, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nce yürütülen, “Eğitim Ekonomisi ve Planlaması” ile “Eğitim Yönetimi ve Teftişi” yüksek lisans ve doktora programlarını sürdürmüştür (Ankara Üniversitesi, 2020).

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi(EYTEPE): 1997 yılındaki YÖK düzenlemesi ile Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri ile birlikte tekrar yapılandırılması sonucu Anabilim Dalı olarak kurulan yapıdır. Bölüm 2007 yılına kadar, “Eğitim Yönetimi ve Teftişi” ve “Eğitim Ekonomisi ve Planlaması” yüksek lisans ve doktora programları ile “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (EYTEPE) Tezsiz Yüksek Lisans Programı’nı yürütmüştür (Ankara Üniversitesi, 2020).

BÖLÜM 2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama aracı, verilerin analizleri, güvenilirlik ve geçerlik amaçlarla doğru orantılı olarak ele alınmıştır.

2.1.Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel verilerin kullanılacağı bir genel tarama araştırmasıdır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir(Karasar, 2017).

Nitel araştırmalar, araştırmanın yorumlayıcısı için yerinde ve uygulanabilir veriler noktasında en uygun yöntemleri sunar. Nitel araştırma, hem veri toplamada hem de toplanan verilerin yorumlanmasında amaca hizmet edecek bir veri toplama aracı gerektirir. Nitel çalışmalar gözlem, görüşme, analiz gibi çeşitleri içerisinde barındırdığı için akademik saha çalışmaları insanlar üzerinde yapılır(Turan, 2013).

Problemlerin çözümünde nitel sınıflandırma çok önemlidir. Bu yüzden problemlerin çözümünde, sadece nicel veriler ve sınıflandırmalar da her zaman yeterli olmamaktadır. Nitekim her araştırmanın hem nicel veri hem de nitel veri yönleri mevcuttur. Ancak nitel verilerin kullanılması ayrı bir önem taşır (Karasar, 2017).

Nitel araştırma yapan bireyler, araştırmada temel unsur olan insanların yaşamış oldukları ya da içerisinde buldukları olaylara karşı bakış açılarını bilmek isterler. Söz konusu insanların yaşantı miraslarını öğrenmek, yaşadıklarını dünyalarına ve hayatlarına nasıl aktardıklarını öğrenmek isterler(Turan, 2013).

Bu çalışmada, Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'na yönelik katkılar saptanmaya çalışılmıştır.

2.2.Çalışma Grubu

Bu çalışmada araştırma grubu olarak Türkiye'de çeşitli bölge ve illerde devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarından(doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör) 10 kişilik bir grup(sınırlı sayıda) üzerinden alana yönelik görüşlerinin alınması sağlanmıştır. Katılımcıların 8'i erkek, 2'si kadındır. Erkek katılımcılardan 7'si Prof. Dr. 1'i Doç. Dr.; kadın katılımcılardan 1'i Prof. Dr. 1'i de Dr. Öğr. Üyesi'dir. Katılımcıların Eğitim Yönetimi Alanı'nda aktif olarak görev yapıyor olmalarına dikkat edilmiştir. Katılımcıların tamamı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda aktif olarak ders okutan hocalardan oluşmaktadır. Türkiye'nin çeşitli bölge ve illerinde(İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir, Malatya, Kırşehir) görev yapıyor olmalarının yanında, akademisyenlik tecrübeleri en az 5-10 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların sadece Türkiye'de değil yurt dışında da gerek bilimsel faaliyetler gerekse literatür çalışmalarına katılıyor olmaları, akademik saha anlamında da onların tecrübelerinden daha fazla yararlanmaya olanak tanımaktadır. Katılımcılar ile görüşme yapmaya karar verilirken alana hizmet etme durumları, tecrübeleri, yaşları, cinsiyetleri, akademik çalışma yetkinlikleri göz önünde tutulmuştur. Çalışma grubunun yansız olarak belirlenmiş olması, çalışmanın tarafsızlığını sağlamıştır.

Öğretim elemanlarına yönelik olarak yapılan görüşme protokolü ile elde edilen bilgiler, bulgular bölümünde tablolar ile temalandırılarak kategorize edilmiştir.

2.3.Veriler ve Toplanması

Bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Görüşme, araştırmaya katılan katılımcıların önceden belirlenmiş bir konuda duygu ve düşüncelerinin alındığı bir etkinliktir. Görüşmede temel amaç, katılımcının iç dünyasına girerek konu ile ilgili düşüncelerini öğrenmektir. Bu yol ile bireylerin araştırılan konu ile ilgili deneyimleri, düşünceleri, yorumları ve konuya dair bakış açıları öğrenilmeye çalışılır. Görüşme ile katılımcıların bir konu hakkında düşünceleri detaylı bir şekilde incelenmiş olur. Görüşme soruları hazırlanırkenşunlara dikkat edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

- Sorular kolay ve anlaşılır olmalıdır.

- Sorular konuyu tam olarak yansıtmalıdır.
- Sorular açık uçlu olmalıdır.
- Sorular katılımcıları yönlendirmemelidir.
- Sorular çok boyutlu olmalıdır.
- Sorulara alternatif olacak türden sorular da yazılmalıdır.
- Sorular farklı türden olmalıdır.
- Sorular mantıklı bir şekilde hazırlanmalıdır.
- Sorular geliştirilebilmelidir.

Görüşmede temel yöntem olarak sözlü iletişim kullanılır. Görüşmede, konuşarak bilgi toplanmaya çalışılır. Görüşme yöntemi, kolay gibi görünen ancak araştırmacıları nitel araştırma sürecinde yöntem özellikleri, görüşme dökümanlarının hazırlanması, bu dökümanların test edilmesi, görüşmelerin ayarlanması ve görüşmelerin gerçekleştirilmesi konularında yoğun olarak eğiten bir süreci kapsar (Yıldırım, 1999).

Görüşme üç çeşittir. Bunlar; yapılandırılmamış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmış görüşme teknikleridir. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, esnek bir özellik taşır. Yani, araştırmacı görüşme öncesi katılımcılara sormak istediği soruları hazırlar; ancak bu sorular görüşme esnasında görüşmenin seyrine göre esneklik özelliği taşıyabilir. Örneğin; araştırmacı sorduğu sorular içerisinde soracağı diğer sorulara da cevap almışsa o soruları sormaktan vazgeçebilir. Bu açıardan bakıldığında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, hem standart hem de esnek bir özellik taşır. Bu bağlamda eğitim bilim araştırmalarına daha uygun bir teknik olduğu söylenebilir (Türnüklü, 2000).

Bu özellikler doğrultusunda araştırma, yüz yüze ve nitel olarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada veriler nitel olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veri toplama aracı literatürün kapsamlı olarak incelemesine müteakip araştırmacı tarafından hazırlanmış olup alan akademisyenlerinin görüşleri ve değerlendirmeleri doğrultusunda veri toplama aracına son şekli verilmiştir.

Bu aşamadan sonra, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile katılımcıların izni alınarak ses kaydı ile görüşmeler kaydedilmiştir. Görüşme esnasında, görüşme tekniğinin kurallarına uyularak katılımcılardan açık ve anlaşılır bilgiler alabilmek için

katılımcılara yardımcı olunmuş görüşmenin sağlıklı bir şekilde neticelenmesi sağlanmıştır. Görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür.

Görüşmeler, 14.UYK(Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi) sürecinde yüz yüze gerçekleştirilerek ses kaydı ile kaydedilmiştir.

2.4.Verİ Toplama Aracı

Araştırma için Eğitim Yönetimi alanında literatür taraması yapılarak akademik çalışmalar incelenmiştir. Bunlar içerisinde bazı internet sitelerinde yayımlanan konuşmalar, makaleler, bilimsel dergi ve bilimsel kitaplarda yer alan makaleler, yüksek lisans ve doktora tezleri olmak üzere alana yönelik çalışmalardan yararlanılmıştır. Bu çalışmalar üzerinde incelemeler yapılarak görüşme protokolü oluşturulurken Trabzon Üniversitesi'nde görev yapmakta olan 1 akademisyen ile Maltepe Üniversitesi bünyesinde görev yapmakta olan 3 akademisyenin görüşü alınmıştır. Üniversite bünyesindeki öğretim elemanlarının görüşleri alınırken bazı sorular üzerinde daha kapsamlı bir şekilde durularak incelemeler yapılmıştır. Araştırma için oluşturulan sorularda gerekli olmadığına karar verilen 7 adet soru araştırma soruları içerisinde çıkarılmıştır. Soruların bazılarında da iyileştirmeler yapılarak görüşme protokolüne alınmıştır. Böylece çalışmaya son şekli verilmiştir. Görüşme Protokolü'nde, 7 adet soru ve bir de ek soru olmak üzere toplam 8 adet soru yer almıştır.

2.5.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Nitel verilerin analizini, Strauss ve Corbin (1990), "kodlama" olarak ifade etmektedir. Araştırmacı, kodlama sürecine elde ettiği verileri kavramsallaştırarak başlar. Kavramsallaştırma ise gözlem, cümle ya da paragrafı isimlendirme sürecidir. Soruların ardından alınan cevaplara göre, olay ve olgular arasında karşılaştırma yapılarak benzer özellikteki olaylar aynı isim ile gruplanarak kavramsallaştırılır. Bu süreç içerisinde fazla kavram elde edilmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla araştırmacı aralarında ilişki bulunan kavramları gruplayarak bazı temalar elde eder ve temaların her

birine bir isim verir. Nihayetinde analiz edilecek grup da azalmış olur. Ancak elde edilen bu temalar kavramlara göre daha soyut kalır. Sonrasında bu tema ve kategoriler özellikler ve alt boyutlar olarak incelenir (Özdemir, 2010).

İçerik analizi, nitel veri analiz çeşitleri içerisinde en fazla kullanılan yöntemlerdendir. İçerik analizi tündengelim yöntem özelliği taşır. Bu türde, araştırmacı tarafından öncelikle araştırma ile ilgili kategoriler geliştirilir. Bu kategorilerin geliştirilme aşamasında araştırmacının çok dikkatli olması gerekir (Silverman, 2001'den akt. Özdemir, 2010).

İçerik analizinin temel amacı, toplanmış olan verilerin açıklanmasına yardımcı olacak kavramlara erişmektir. İçerik analizi ile derinlemesine bir inceleme yapılarak yeni kavramlara ulaşılmaya çalışılır. Bu analiz türünde veriler dört aşamada incelenir. Bunlar: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Bu çalışmada içerik analizi/tematik analiz yöntemi ile veriler belirlenmiş ve verilerin analizleri aşağıda belirtilen işlemler doğrultusunda yapılmıştır.

- Katılımcılar ile yapılan görüşme protokolü ile elde edilen ses kayıtları, hiçbir değişikliğe uğramadan döküm haline getirilmiştir.
- Görüşmeler döküm haline getirilirken her katılımcıya bir kod verilmiştir. Örneğin; Katılımcı erkek(akademisyen erkek manasında) AE olarak, katılımcı kadın(akademisyen kadın manasında) AK şeklinde belirtilmiştir.
- Döküm sonucu elde edilen veriler kategorilendirilerek her biri belirlenmiştir.
- Temaların yan tarafında katılımcıların ham verilerine de yer verilerek bulgularda temaların nasıl elde edildiği tablolar ile gösterilmiştir.
- Belirlenen kategoriler üzerinde yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin esneklik özelliğinden istifade ederek aynı doğrultuda olan sorular aynı tema altında değerlendirilmiştir.

- Temalar oluşturulurken temaların genel, kapsayıcı, soyut ve sorularda yer alan ifadelerden daha üst düzeyde bir çerçevede olmasına dikkat edilmiştir.
- Geniş çerçevede yer alan temalarda, alt tema gruplamasına gidilerek daha anlaşılır bir yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Böylelikle dökümü çıkarılan görüşmeler, araştırmacı tarafından tematik analize tabi tutulup temalar tespit edilmiştir.

2.6.Güvenirlik ve Geçerlik

Nitel araştırmalar yüksek oranda öznellik içermesi, geçerlik ve güvenilirliğinin düşük olması yönlerinden dolayı eleştirilmektedir. Ancak nitel araştırma yöntemleri, insan hayatının ve sosyal yaşamın anlam ve deneyimlerini anlamaya çalışmaktadır. Bu yönlerden dolayı nitel araştırma yöntemleri ampirik ve sistematik hesaplar taşımaz (Brink, 1991'den akt. Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018).

Bilimsel ölçüm ve araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlik kavramları birlikte kullanılmaktadır. Güvenirlik ve geçerlik kavramları, herhangi bir şeyin uygun ve sağlam olduğu hakkında bilgiler vermektedir. Uygunluk geçerlilik, sağlamlık ise güvenirliliktir. Bir araştırmadan elde edilen veriler ölçüm amacına uygunsuzsa geçerlidir. Bir araştırmanın bilimsel açıdan güçlü olması büyük ölçüde hatalardan arınık olmasına bağlıdır. Hatalardan arınıklık ise güvenirliliğe bağlıdır. Geçerlilik ölçüm amacına uygunluk ve ölçüm yapılan ana kütleyle genelleme yapabilme demektir (Şencan, 2005).

Araştırma için hazırlanan Görüşme Protokolü ile yapılan görüşme esnasında katılımcıların rahat bir şekilde görüşlerinin alınabilmesi için uygun ortam seçilmiştir. Katılımcıların içten ve yansız cevaplar verebilmeleri için onların öncelikle araştırmaya sıcak bakmaları sağlanmıştır. Sonrasında ise güven ortamı oluşturularak araştırma için görüşmeler yapılmıştır. Görüşme esnasında, katılımcılara görüşmenin amacı anlatılmış ve katılımcıların kişisel bilgilerinin saklı tutulacağı belirtilmiştir. Görüşme ile elde edilmiş olan ses kayıtlarının hiçbir ortamda ham veri şekliyle paylaşılmayacağı da belirtilmiştir. Bu kriterler ile görüşmeler yapılmıştır.

Görüşme sonucunda elde edilen ses kayıtları yazıya dökülerek toplamda 53 sayfa görüşme dökümü elde edilmiştir. Görüşme dökümlerinin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak adına bir uzman ve iki akademisyenden yardım alınmıştır. Geçerliliği sağlamak için ses kayıtları ve görüşme dökümleri bir ay sonra tekrar incelenmiştir. Araştırmada geçerlilik adına, bulgular bölümünde soruların yan tarafında katılımcıların görüşleri ham veri şekliyle hiçbir değişikliğe uğramadan verilmiş yine yan tarafında da temalar verilerek son aşama olan tartışma bölümünde ham veriler genel olarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 3.BULGULAR ve YORUMLAR

3.1.Bulgular

Bu bölümde öncelikle araştırma sonucunda ulaşılan bulgular, tablolar kullanılarak sunulmuştur. Bulgular, araştırma sorularına göre tasnif edilerek sunulmaya çalışılmıştır. Bulguların sunulmasını müteakip yorumlara geçilmiştir.

Alanın Türkiye'deki Mevcut Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen ilk soru: “Türkiye’de EYD alanının mevcut durumunu (tarihsel süreçte gelinen noktadaki güçlü/zayıf yanları, sorunları, gelişme olanakları vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların analizi sonucunda elde edilen temalar Tablo: 2.’de gösterilmiştir.

Tablo 1.Alanın Mevcut Durumuna İlişkin Bulgular

AE/1: Bölüm 10 yılda bir anabilim dalı düzeyine indiriliyor.

AE/3: Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Fakültesi 4. defa YÖK tarafından veya kurum dışı dönüştürülüyor.

AE/5: YÖK’ün gerekçeleri bilinmeyen düzenlemeleri; seçmeli dersler, zorunlu dersler, kredi sayısı gibi, alana ciddi anlamda zarar vermektedir.

1.YÖK ve
üniversiter
bağlam

AK/2: Türkiye’de bilimden çok dedikodunun olması hem bilim dünyasına hem de Türkiye’ye çok zarar veriyor. Bunlar da alanın kimlik oluşturmamasına yol açıyor.

AE/2: Uygulamada Eğitim Yönetimi ve Denetimi’nin bir karşılığı oluşmadı. Bu da MEB’ten kaynaklanıyor.

AK/2: Alan ...çok güçlü değil. Bu durumun aşılmasının sebebi ise uygulamalar ve MEB’in politikaları ...

2.EYD alanı ve üst
düzenleyici
kurumlar

AE/4: EYD alanı ve uygulamaları Türkiye’ye, ABD’ye giden insanların getirdikleri kavram olarak geldi; ama hiçbir zaman sistem bunukabullenmedi.

AE/6: Zayıf yan olarak gerek akademinin içe kapanıklığı gerekse Bakanlığın bu birikimden faydalanma konusunda istekli görünmemesi ...

AK/1: Türkiye'de yapılan çalışmalar tüketilmiyor, rafta kalıyor. Emek ve çabaların sisteme yönelik olması lazım. Bunu tüketecek olan ise MEB' tir.

AE/1: MEB'in değişik düzeylerinde görev yapan çok sayıda EYD alanı mezunu var. Bu akademisyenlerden eğitim yönetimi alanında yararlanılabilir.

2.1.MEB-YÖK-
TÜBİTAK iş
birliği

AE/2: MEB bürokrasisinin kurgulanış şekli öğretmenlerden oluşur. MEB herkesin MEB'i. Herkese eşit yaklaşmalı.

AE/2: Programların yürütülmesi çok sorunlu. Bu sorunların bir kısmı üst düzenleyici kurumlardır. YÖK-TÜBİTAK ve MEB gibi. Bu sorunlar bazen onların uygulamaları ile ilgili bazen de akademisyenler ile ilgili olabiliyor. Toplantılar yapıp bir araya gelerek dergilerde vs. bu sorunların konuşulması ve çözüm için bazı araçların geliştirilmesi lazım.

AE/8: Türk yönetim kültürü ve Türkiye'nin özgün koşullarına uygun batıda geliştirilen modelleri test edecek çalışmaların yapılmasında yarar var.

AE/3: Türkiye'de alan ne bir uzmanlık ne de bir meslek olarak [değil]öğretmenliğe ek bir görev olarak kabul ediliyor.

AE/4: Eğitim Yöneticiliği hala Türkiye'de bir meslek olarak görülüyor. Bu durum, Türkiye'nin eğitim sisteminin yapısından kaynaklanan bir şey.

3.Profesyoneleşme
sorunu

AE/7: Ülkemizde okul yöneticiliği bir meslek olarak tanınmadığı için eğitim yönetimi alanındaki uzmanlar eğitim fakültelerinde "öğretmen eğitimcisi" olarak çalışıyor.

3.1.Vizyon 2023
çalışmaları

AE/7: Milli Eğitim Bakanı'nun eğitim yönetimini profesyonel bir alan haline getirme çalışmaları ise bu konudaki en büyük gelişmedir.

AE/3: Uygulamada kriz çok fazladır.

AE/8: Akademisyenlerde teori ve uygulama arasındaki kopukluğu giderme potansiyeli yoktur.

4.Kuram-
Uygulama Dengesi

AK/1: Teorik boyutta bilinen birçok şey uygulamada yansıtılmıyor.

AK/2: Kuram uygulama arasında kopukluk var.

AE/6: EY alanı bir türlü uygulamadaki yöneticilerle etkileşememektedir.

AE/7: Teori ve uygulama arasında kurulamayan köprü hem akademisyenlerin çalışma konularında gelişmesine engel olmakta hem de okulların gereği gibi yönetilmesini sınırlandırmaktadır.

AE/6: Programların en zayıf yanı, hala yoğun biçimde ABD kaynaklı kuramların etkisinde olmasıdır.

AK/1: Yurt dışındaki kuramları burada uygulamaya çalışır haldeyiz. Dünya ile paralel gidiyoruz. ... tek sorun çok fazla kuramsal ve batı kaynaklı olması.

5.Özgünleşememe

AE/8: Özgün ve kültürel bağlamdan kopuk, batılı eğitimsel bilginin etkisinde, kendi toplumunun dışında belirlenen konuları bilimsel yükselme amaçlı kullanan, çeviri ve uyarlama endeksli, krizde olan bir alan var.

Lisansüstü Eğitim Programlarına İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen ikinci soru: “Türkiye’de EYD alanındaki yüksek lisans ve doktora programlarına (programların mevcut durumu, güçlü/zayıf yanları, sunulan eğitimin niteliği vb.) ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?” sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların analizi sonucunda elde edilen temalar Tablo: 3.’te gösterilmiştir.

Tablo 2.Lisansüstü Eğitim Programlarına İlişkin Bulgular

AE/1: ... sadece Eğitim Yönetimi Teftişi alanına yoğunlaşmış olması, mevcut yüksek lisans ve doktora programlarının zayıf yanlarıdır.

AK/2: Alanda yüksek lisans ve doktora programlarında çeşitlilik yok. ... alanda bir kısırlık söz konusudur.

6.Program zenginliği

AE/2: Standartlaşma, tek tipleşme ...programları zayıflatıyor. Kalite azaldıkça insanlar uzaklaşıyor.

AE/5: Yönetici yeterliklerine dayalı bir programa ihtiyaç vardır.

AE/5: Dersler öğretim üyelerinin ilgi alanlarına göre değil, öğrencinin

ihtiyaalarına göre belirlenmelidir.

AE/2: ...bir programda bütün derslerin bir ya da iki hoca tarafından verilmesi etik bir sorundur.

AE/8: Dersler ve programlar alanın evrensel ilkelerine göre değil de bölümdeki ğretim elemanlarının çalışma ve ideolojik yönelimine göre belirlenmektedir. Programları ve dersleri denetleyen dış bağımsız yapılar bulunmamaktadır. 7.Program içeriği

AE/5: Dersler hayattan kopuk olmamalı, teori ve uygulama dengesine dikkat edilmelidir.

AE/6: programların ve akademisyenlerin uygulamadan kopuk oluşları ciddi bir sorundur.

Alandaki Bilimsel retime İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen nc soru: “Türkiye’de EYD alanındaki bilimsel çalışmaları (araştırmalar, tezler ve yayımlar) ve alandaki bilimsel dergileri nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların analizi sonucunda elde edilen temalar Tablo: 4.’te gösterilmiştir.

Tablo 3.Bilimsel Yayın ve Etkinliklere İlişkin Bulgular

AK/1: Son zamanlarda alana yönelik daha nitel, karma yöntemlerle yapılan iyi tezler var. şu an da eğitim yönetimi alanında belli bir gelenek oluşmuş durumda.

AE/1: ... tezler bakımından ...alan iyi bir noktaya ve olgunluk dönemine ulaşmıştır. 8.Tezler

AK/1: alışmalar, gittikçe iyileşiyor. Hem kavramsal hem de uygulamadaki sorunun yansıtılması boyutunda çok nitelikli tezler çıkıyor. Tek sorun, bazen biz ayrı akıyoruz, sorunlar ayrı akıyor.

AE/5: Eğitim Yönetimi alanında üniversitelere göre büyük farklılıklar var. Özellikle bazı özel üniversitelerde çok sayıda ve niteliksiz çalışmalar var. Eğitim Yönetimi alanında, köklü bölümlerde yapılan tezlerde ve yayınlarda yöntem bilgisinin ve istatistiksel analizlerin epeyce geliştiği görülmektedir.

AE/1: Eğitim Yönetimi adını taşıyan dergiler var. Hem yayınlar... hem de bilimsel dergiler bakımından şu anda alan iyi bir noktaya ve olgunluk dönemine ulaşmıştır.

AE/2: Oturmuş dergiler var. Oturmuş üniversite dergileri ile beraber, eğitim yönetiminde "Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi", bu alanı temsil eden bu alanın temel referans dergisidir. ... güçlüğünü ispatlamıştır.

AE/4: ... dergilerin sayısı, dergilerin içeriği, ... dikkate alındığında alanın gerçekten olgunlaşmış bir disiplin haline geldiği görülmektedir. Türkiye, bölgesinde hatta Avrupa'da bile Eğitim Yönetimi'nde çok ciddi bir yerde.

9.Dergiler

AE/6: EYD alanı, Türkiye'de genç sayılabilecek bir disiplin ancak araştırma ve bilimsel yayın üretimi açısından iyi bir durumda. ... "Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi", uzun yıllardır titizlikle alanın gelişimine tanıklık ederken, EYED-DER'in uluslararası dergisi "Research in Educational Administration & Leadership" alanın gelişimine, dünyada görünürlüğüne katkı sağlamaya başlamıştır.

AE/5: Türkiye'deki dergilerin alt yapı olanakları ise giderek gelişiyor ve kurumsallaşiyor.

AK/2: Yeni oluşan dergiler nitelik olarak daha iyi. ... Son zamanlardaki çalışmalar daha niteliklidir.

AE/5: Akademik yükselme ve teşvik kaygısı yayınların kalitesini düşürmekte ve biri birinin tekrarı olan sağlam verilere dayanmayan çok sayıda araştırma yapılmaktadır. YÖK teşvik kriterleri de Türkiye'yi bir kongre turizmi cennetine dönüştürdü.

AK/2: Devletteki akademik performans olayından dolayı kongrelerin hepsi uluslararası olmaya başladı.

AE/3: Özellikle son yıllarda görülen akademik teşvik olayı ve performansa göre değerlendirme olayı işi iyice bozdu. Bunlar hiç etik değil ve alanı biraz tekdüzeliğe sokuyor. Gençlerimizin ise kolay yoldan dönme durumları var. Bunu herkese genelleyemeyiz tabi.

AE/2: ... akademik teşvik sürecinde, derginin tanındığı yere yayın gönderme durumu var. Bu durum, "Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi" gibi köklü bir derginin olumsuz etkilenmesine sebep oldu. Çünkü teşvik almak için SSCI tercih ediliyor.

10. Teşvik,
yükselme ve
performans ölçümü

AE/4: Bunun en zayıf tarafı ise bunların uygulayıcılara yansımaması.

11.Sorunlar

<i>AK/1: Tek sorun, bazen biz ayrı akıyoruz, sorunlar ayrı akıyor.</i>	11.1.Etki
<i>AE/6: Yayınların nitelikleri tartışmalı ve etkileri ise sınırlıdır. Kuramsal bilginin test edildiği çalışmalar çok yapılırken, özgün bilgi üretimi göz ardı ediliyor.</i>	11.2.Nitelik
<i>AE/7: Yeterli bulmuyorum. EYED-DER'in dergisi REAL henüz ERIC'te taranmaya başladı. "Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi" ise yurt içi yayın grubunda. Bu türdeki dergilerin sayısının en az 10 tane olması gerekir.</i>	11.3.Özgünlük
<i>AE/8: Zayıf, tek taraflı ve ideolojik. Yayın evleri veya fakültelerce taraflı ve belli bir kapitalist yayınevi ve kesimimin denetiminde. Kafa-kol ilişkisi ve ağlar şeklinde bir durum söz konusu.</i>	11.4.Nicelik
<i>AE/2: Türkiye'de, bazı insanlar Eğitim Yönetimi'ne hitap etmeyen geniş kapsamlı paralı dergiler oluşturdu. Yani hakem süreci işliyor; ama parasını veren dergisini bastırıyor. Bu etik bir sorundur.</i>	11.5.İdeolojik darlık
<i>AE/3: Akademik teşvik alabilmek için ekiplerin kurulması, bazı akademisyenlerin öğrencilerinin yüksek lisans ve doktora tezine sahip olması hiç etik değildir.</i>	11.6.Etik
<i>AE/8: Evrensel ölçütten uzak, yükselmek için yayın yapıyor.</i>	
<i>AK/2: Korsan kongre ve dergiler etik dışı bir durum oluşturmakta.</i>	
<i>AK/2: "Atıf çeteleri" gibi çok ciddi etik sorunlar da var.</i>	

Akademisyenlere İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen dördüncü soru: "Türkiye'de EYD alanındaki akademisyenlerin mevcut durumuna ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?" sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların analizi sonucunda elde edilen temalar Tablo: 5.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.Akademisyenlere İlişkin Bulgular

AE/5: Güçlü yönü, bu alanda yetişmiş çok sayıda bilim insanının olmasıdır.

AK/1: Yeterince nitelikli akademisyen var. Alttan gelenler de

var. Hem nicelik hem de nitelik olarak alan iyi durumda şu an. 12.Nitelik ve

AE/5: Öğretim üyesi sayısı hızla artarken, nitelik de aynı hızla düşmektedir. nicelik

AE/7: Yetkinlik durumları hakkında uluslararası yayın ve atıf sayıları ile uluslararası ve ulusal projeler bir fikir verebilir. Yeterli değil.

AE/5: Güçlü yönü, bu alanda yetişmiş çok sayıda bilim insanının olmasıdır. Zayıf yan olarak ... yeterince örgütlü olmamaları ve küçük düşünceleri; çok sayıda derse girmeleri ...söylenbilir.

AE/6: ... aynı perspektifler etrafında kısır bir döngüyle yaşamaya çalışmasıdır. ... akademisyenlerin uygulamadan kopuk oluşları ciddi bir sorundur.

AE/2: Türkiye'deki akademisyenlerde "evrensel ölçüde akademisyen olma" kaygısı yok. Türkiye' de akademisyenlerde "memur zihniyeti" ve birçok akademisyende de "özgüvensizlik" var

13.ZihniyetUnvan
kaygısı

AE/5: Alanın gelişimine dönük çalışma istekleri ve katkıda bulunanların sayısı ise azdır.

AK/2: Çoğu zaman yayın kaygısı ile hareket ediliyor.

AE/6: "Unvan fetişizmi" doruk noktada.

AK/1: Akademisyenler sadece unvan alıyor.

AK/1: Birisi bir şey yapıyor, aynısı tekrarlanıyor. Çok ciddi ölçme hataları var araştırmalarda. Türkiye'nin alan için kendi kavramlarını oluşturması gerekiyor.

AK/2: Akademisyenlerin biraz daha araştırma yöntemlerine hakim olarak durum çalışmalarından çok, model oluşturabilecek sorunlara cevap olabilecek çalışmalar yapmaları gerekiyor ...

14.Yetkinlik
Yöntem bilgisi

AE/6: Eleştirel ve yaratıcı düşünceden uzaktalar. Fildişi kulelerde yaşamayı seviyorlar.

AE/2: Akademisyenim diyen bir insanın yabancı dil bilmemesi büyük bir sıkıntıdır.

AE/3: Bilim dili İngilizce ise o çok iyi bilinmeli.

AK/1: Dil sorunu var ciddi anlamda.

AE/5: Güçlü yönü, bu alanda yetişmiş çok sayıda bilim insanının olmasıdır. Zayıf yan olarak öğretim üyelerinin uygulamadan kopuk olmaları ... ve ülkenin eğitim sorunları ile yeterince ilgilenmemeleri ...

AE/6: ... akademisyenlerin uygulamadan kopuk oluşları ciddi bir sorundur.

AE/5: Eğitim Yönetimi alanındaki öğretim üyelerinin örgütlü bir biçimde sistemin sorunları ile ilgilendikleri söylenemez.

14.1.Uygulamadan uzaklık

AK/2: bilim insanının ayakları yere basmalı ve ne yaptığını çok iyi bilmelidir

AE/8: Akademisyenlerde teori ve uygulama arasındaki kopukluğu giderme potansiyeli yoktur.

AE/6: ... Fildişi kulelerde yaşamayı seviyorlar.

AE/6: İkinci önemli eksik ise, bu alanda “bilgi” üreten akademisyenlerin, dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmemesi, farklı kültürlerdeki eğitim yönetimi gelişmelerinden uzak kalması

14.2.Dış dünyadan uzaklık

AE/8: Batıda üretilen bilimsel bilgiyi Türkiye’de test eden, dünya çapında özgün çalışmaları olmayan, alanın dünyada önde gelen dergilerin yayın kurullarında yer alamayan fakat çaba sarf eden bir kesim

Alandaki Bilimsel Faaliyetlere İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen beşinci soru: “Türkiye’de EYD alanındaki bilimsel faaliyetleri (kongre, konferans, seminer, sempozyum vb.) ve bunların alana ve eğitim bilimine katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz? sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların sonucunda elde edilen temalar Tablo: 6.’da gösterilmiştir.

Tablo 5.Alandaki Bilimsel Faaliyetlere İlişkin Bulgular

AE/4: ... yapılan konferanslar dikkate alındığında alanın gerçekten olgunlaşmış bir disiplin haline geldiği görülür. Türkiye, bölgesinde hatta Avrupa’da bile Eğitim Yönetiminde çok ciddi bir yerde.

15.Bilimsel faaliyetler
15.1.Dernekler ve

AE/5: Bu tür çalışmalar daha çok TEDMEM, ERG, SETA gibi

<i>kuruluşlar tarafından yapılmaktadır.</i>	toplantılar
<i>AK/1: Eğitim Yönetimi alanı ile ilgili EYED-DER ve EYUDER var. Onun dışında çalışmalar eğitim kongrelerinde sunuluyor.</i>	15.2.Evrensellik
<i>AE/2: Türkiye’de yapılan çalışmalar dünya standardında..</i>	15.3.Finansal etkiler
<i>AE/2: ...özellikle “sosyal adalet liderliği” ile ilgili Türkiye’de neler olduğu merak ediliyor.</i>	15.4. Teşvik
<i>AE/4: Türkiye bölgesinde hatta Avrupa’da bile Eğitim Yönetiminde çok ciddi bir yerde.</i>	15.5.Nitelik ve nicelik
<i>AE/5: Uluslararası boyutta önemli katılımlardan söz edilebilir.</i>	15.6.Etki
<i>AE/7: Türkiye’de uluslararası kongre niteliği her geçen gün daha iyi bir seviyeye doğru ilerliyor.</i>	
<i>AK/2: Türkiye, bu anlamda Ortadoğu'nun sesi durumunda.</i>	
<i>AE/6: Konferanslarda ne yapıldığı ile nasıl para kazanıldığı arasında bir mücadele var.</i>	
<i>AE/8: ...belli bir ideolojik ve ticari kaygı taşıyanların kontrolünde turistik amaçlı kongrelerdir.</i>	
<i>AE/2: Eğitim Bilimleri Kongresi, ulusalken teşvik ile birlikte uluslar arası oldu.</i>	
<i>AE/2: Türkiye’de bilimsel konferans, alanlar ve dernekler etrafında olmalı.</i>	
<i>AE/6: YÖK teşvik kriterleri, Türkiye’yi bir kongre turizmi cennetine dönüştürdü.</i>	
<i>AE/1: Kongrelerin sunumlarının ya ön elemeden geçirilmesi ya izleme süreci ya da yayın aşamasında hakeme gönderme gibi uygulamadan geçirilmesi iyi olur.</i>	
<i>AK/2: Kongre ve konferanslarda titiz bir hakem süreci ile eleme sisteminin getirilmesi niteliği arttırır.</i>	
<i>AE/6: ... kongreler nitelikten ziyade niceliğe odaklandı. Bu konu çok kaotik ve iyileşme için zamana ihtiyaç var.</i>	
<i>AE/7: Kongrelerin olması gereken niteliklere sahip olarak düzenlemesi önemlidir.</i>	
<i>AE/5: Son yıllarda EYED-DER ve her yıl bir üniversitenin ortaklığı ile</i>	

yapılan kongreler giderek daha nitelikli hale gelmektedir.

AK/1: Bu anlamda yeterince kongre var ve bu kongrelere daha fazla uygulayıcı katılırsa çok daha iyi olacak.

AE/5: Yapılan çalışmaların çoğunun alana akademik anlamda önemli bir katkısı yoktur.

AE/7: Kongrelerin ve bu tür faaliyetlerin alana çok yönlü katkıları mevcut.

AE/8: Katkısı yoktur.

Alandaki Mesleki Örgütlenmelere İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen altıncı soru: “Türkiye’de EYD alanındaki bilim insanları ve uygulayıcıların mesleki örgütlenmesine(dernekler vs.) ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?” sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların sonucunda elde edilen temalar Tablo: 7. ‘de gösterilmiştir.

Tablo 6.Alandaki Mesleki Örgütlenmelerine İlişkin Bulgular

AE/1: Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında dernekler kuruyor.	16.Dernekler
AE/5: Yeterli olduğunu söylemek mümkün olmamakla birlikte ...sınırlı sayıdaki öğretim üyeleri küçümsenmeyecek çabalar göstermektedirler.	16.1.Derneklerin önemi
AE/2: ... dernekleşmeyi yeterli bulmuyorum.	16.2.EYED- DER ve EYFOR karşılaştırması
AE/2: Örgütlenmesi biraz parçalı bir yapıdadır.	16.3.Politik etkiler
AE/2: Dernekleşmenin önemi kavranamadı.	16.4.PKT
AE/2: İnsanlar bir alana mensupsa o alanın derneğini benimsemelidir.	
AE/4: Dernekler arasında ise sinerjinin geliştirilip alt yapının yapılmasında yarar var.	
AE/1: ...Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanındaki öğretim üyeleri çoğunlukla EYED-DER’dedir.	
AK/1: EYED-DER’in daha çok güçlenmesi, katılımının ve uygulayıcısının olması lazım.	

AE/6: ...finansal güçlükler en büyük engel(EYED-DER için).

AE/5: Dernek (EYED-DER), her yıl bir kongre düzenlemektedir. Bu yıl 2-4 Mayıs 2019'da İzmir/Çeşme'de on dördüncüsü yapıldı.

AE/7: Eğitim yönetimi alanında EYED-DER' in düzenlediği kongreler ve yayın işleri iyi durumda; fakat dernek okul yöneticileri tabanına yayılmış değil. Bu yüzden dernek faaliyetlerinde sınırlı kalıyor.

AK/2: Amerika'da yer alan üniversite konseyinin benzeri bir yapılanma Türkiye'de de olmalı. Bunu yapabilecek birim ise EYED-DER'dir.

AE/5: Mesleki örgütlenme açısından tek ve en önemli örgütlenme EYED-DER'dir.

AE/1: Okul yöneticileri ise EYFOR'dadır.

AE/7: EYFOR ise öğretmen camiasına daha fazla önem veriyor ve tabana yayılmışlık açısından daha iyi durumda.

AK/2: Alanda her yıl olmak üzere 20 yıldır yapılan bir kongre olan EYK ve EYFOR var.

AE/2: Politik süreçler insanları derneklerden uzaklaştırmış olabilir.

AE/2: EYED-DER'de hiçbir zaman politik bir tartışma olmaz.

AE/6: Akademide hakim olan ve ülkenin mevcut politik ayrışmasının yansıması olan ayrışma, dernekleri de etkiliyor.

AE/7: Türkiye'de derneklerde yer alma konusunda da bazı çekinceler mevcut. Bu da meslek örgütlerinin gelişmesinde sınırlayıcı bir faktör olarak karşımıza çıkıyor.

AE/8: İdeolojik, kontrol amaçlı yapılarıdır.

AE/5: Acil olarak ilk "Profesörler Kurulu Toplantısı" nın Haziran ayında Ankara'da Başkent Üniversitesi'nde toplanması kararlaştırıldı.

Alanda EYD - MEB Bağlamına İlişkin Bulgular

Katılımcılara yöneltilen yedinci soru: “Türkiye'de EYD alanının genel olarak Türk Milli Eğitimi'ne katkıları ve siyasal otorite konumundaki MEB ile ilişkilerine dair değerlendirmeleriniz nelerdir? sorusu olmuştur. Bu soruya verilen yanıtların sonucunda elde edilen temalar Tablo: 8. 'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Alanda EYD – MEB Bağlamına İlişkin Bulgular

AE/1: MEB'in değişik düzeylerinde görev yapan çok sayıda EYD alanı

mezunu var. Bu akademisyenlerden eğitim yönetimi alanında yararlanılabilir.

AE/4: Eğitim Yönetiminin profesyonelleşmesi, liyakata dayalı atama, çocukların öğrenmesine daha çok katkıda bulunur.

AE/7: Eğitim yönetimi alanı, Türk Milli Eğitimi'ne en çok katkı yapması gereken alandır. Yapılan katkı düzeyi istenilen düzeyde değildir.

17.MEB'e
EYD
dinamizmi

AE/7: Alan, kendi kendini besleyen, kendi müdürünün eksikliğini tamamlayan ve “kendilik bilinci” olan bir yapıda olmalıdır.

AE/8: İlişkiler ağı iyidir, bazı ideolojik ve çıkar amaçlı dernek ve vakıfların etkisi altındadır.

AE/5: MEB, bazı işler için bazı zamanlarda üniversitelerden öğretim üyelerinin katkılarını talep etmektedir.

AK/2: Türkiye'de politika, uygulama ve akademi de birbirinden kopuk. Yeni yeni biraz daha MEB'ten Ziya SELÇUK Hoca, kendisi akademisyen olduğu için çağırıp akademisyenlerden görüş alıyor.

AK/2: Bir profesörün çok yönlü etki kullanarak ülke gerçeklerini çeşitli yollarla ulaştırarak MEB'e iletmesi gerekir.

Katılımcılara son soru olarak: “Bu soruların haricinde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Türkiye'deki mevcut durumuna ilişkin bizimle paylaşmak istedikleriniz var mıdır?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtların sonucunda elde edilen temalar ise araştırmanın birinci sorusu ile ilintili cevaplar içerdiği için Tablo: 2. içerisinde gösterilmiştir.

3.2.Yorumlar

Bu çalışmanın yanıt aradığı ilk soru, katılımcıların Eğitim Yönetimi Alanı'nın mevcut durumuna ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alanın mevcut durumuna ilişkin 5 temanın ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bulgular, EYD alanının hali hazırdaki en önemli üç sorununun profesyonelleşememe, kuram-uygulama dengesinin sağlanamaması ve özgün bilgi oluşturmada yaşanan sorunlar olduğunu göstermektedir. Bu sorunların temelde üst yönetsel kurumlar olan YÖK ve MEB ile yakından ilişkili olduğu bulunmuştur.

Profesyonelleşememe sorunu, eğitim yöneticiliğinin profesyonel bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmemesi, öğretmenliğin esas olduğu bir sistemde ek bir görev olarak görülmesi ile ilişkilidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Vizyon 2023 kapsamında ortaya koyduğu profesyonelleşme ve uzmanlaşma hedeflerinin bu sorunun çözülmesi yolunda önemli bir dönemeç olduğu ifade edilmektedir. Katılımcılara göre, alanın diğer bir önemli sorunu da özgünleşememesidir. Katılımcılara göre, Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere yurt dışında üretilen konu, kavram ve kuramlar kullanılmakta; özgün, topluma ve kültüre duyarlı bilgi üretilmemekte ve daha çok çeviri ve uyarlama ağırlıklı çalışmalar yürütülmektedir. Katılımcılara göre, alanın diğer bir önemli sorunu kuram ve uygulama arasındaki dengenin sağlanamamasıdır. Kuram-uygulama dengesinin sağlanamaması çeşitli biçimlerde kendini göstermektedir. Örneğin katılımcılara göre, *akademisyenlerin uygulamadan kopuk olmaları* akademisyenler başlığı altında da ön plana çıkan önemli bir sorundur. Sorunun diğer bir boyutu, alanda üretilen akademik *bilginin etkisinin zayıf olması, uygulayıcılara yansımaması* ya da diğer bir katılımcının da ifade ettiği gibi *biz ayrı akarken sorunların ayrı akmasıdır*.

Bu sorunlara ilave olarak, alanın üst yönetsel yapılarla ilişkisi de başlı başına bir sorun oluşturmaktadır. Bu konuda özellikle YÖK ve MEB'in alana etkileri alan açısından önemli bir sorun kaynağıdır. Alanın özgünleşememesi kısmen MEB'te bir karşılığının olmamasından kaynaklanmaktadır. MEB sistemi *alanı kabul etmemekte, alanın birikiminden yararlanmak konusunda isteksiz* görünmektedir. YÖK'ün alanın

üniversiter yapıdaki konumuna, programlara veya derslere ilişkin düzenlemeleri alanın gelişmesinin önünde engel oluşturabilmektedir.

Çalışmanın yanıt aradığı ikinci soru, katılımcıların EYD alanındaki lisansüstü programlara ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alanda yüksek lisans ve doktora programlarına yönelik iki temanın ön plana çıktığı görülmektedir. Bulgulardan EYD alanında, lisansüstü programlarda program zenginliği ve program içeriği konularında sorunların olduğu anlaşılmaktadır.

Program zenginliği konusundaki sorun, lisansüstü programlarda EYD alanından ziyade Eğitim Yönetimi Teftişi Alanı'na yoğunlaşılması, yüksek lisans ve doktora programlarında çeşitliliğin olmaması ve *alanın standartlaşma, tek tipleşme* ile birlikte varlığını sürdürmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Program içeriğine dair olan soruna bakıldığında, EYD alanında lisansüstü eğitim sürecindeki programların *yönetici yeterliliğine dayalı olmaması, öğrenci merkezli eğitimden ziyade öğretim üyelerinin tercihlerine göre derslerin seçiliyor olması, üniversitelerde derslerin sadece belirli sayıdaki hocalar tarafından veriliyor olması, derslerin denetiminin yeterli düzeyde olmaması, derslerin uygulamaya dönük olmaması ve teorik boyutta kalması* ile uygulanan *programlar ve akademisyenlerin uygulama dışında kalıyor olması* olarak ifade edilmiştir.

Çalışmanın yanıt aradığı üçüncü soru, katılımcıların Türkiye'de EYD alanındaki bilimsel çalışma ve alandaki bilimsel dergilere ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alanda bilimsel çalışma ve bilimsel dergilere yönelik dört temanın ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bulgular içerisinde alanda, bilimsel çalışma ve bilimsel dergilere yönelik tezler, dergiler, teşvik yükselme ve performans ölçümü ile sorunlar teması olarak meselelerin olduğu görülmektedir. Bu sorunlar incelendiğinde, katılımcılardan bazılarının göre alandaki *tezlerde nicelik-nitelik arasındaki dengenin sağlanması bakımından sorunlar* söz konusudur. Bazı katılımcılara göre ise alandaki *tezler nitelik olarak olgunluk düzeyine erişmiştir*. Bunun yanı sıra *kavramsal ve uygulamadaki sorunlar açısından tezlerin niteliğinin iyi düzeyde olduğu değerlendirilmesi* söz konusudur. Bu değerlendirmeler bağlamında katılımcılar arasında fikir ayrılığı olduğu da görülmektedir.

Katılımcıların, Türkiye’de EYD alanındaki bilimsel faaliyetlere ilişkin yanıtları analiz edildiğinde, dernekler ve toplantılar, evrensellik, finansal etkiler, hakem süreci, teşvik, nitelik ve nicelik, etki konularının olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılara göre, Türkiye’de *EYD alanı kendini kanıtlamış bir alandır*. Avrupa’da bile alan iyi bir gelişme eğrisindedir. Katılımcılara göre, EYD alanında yapılan *çalışmalar dünya standardında* önemli bir noktada görülmektedir. Alana yönelik yapılan tüm çalışmalar bir finansman gerektirdiği için katılımcılar alanın bu noktada bazı sıkıntılar yaşadığını belirtmektedir. Katılımcılar, özellikle kongrelere gelen akademik çalışmaların bir hakem ve eleme sürecinden geçirilerek gelmesinin alanda dinamikliği de getireceğini belirtmektedir. Katılımcılara göre, Türkiye’de kongreler yoğun bir şekilde yapılmakta; ancak kongrelerin verim açısından çok iyi düzeyde olduğunu söylemek ise biraz zordur. Buradan da Türkiye’deki *kongrelerin nitel-nicel denge açısından aralarında bir fark olduğu* anlaşılmaktadır. Katılımcılardan alan için yapılan bilimsel faaliyetlerin alana yönelik bir katkısının olmadığını belirtenler de vardır.

Dergiler teması konusunda katılımcıların, EYD alanı için *oturmuş ve olgunlaşmış dergilerin* varlığından söz ettikleri anlaşılmaktadır. Alan için özellikle, *“Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi” nin ulusal düzeyde; “Research in Educational Administration & Leadership” dergisinin ise uluslararası düzeyde hem alanın gelişimine hem de alanın dünyada görünürlüğüne katkı sağlamaya başladığı* anlaşılmaktadır. Bu dergilerden, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*’nin EYD alanının *temel referans dergisi* olması alan için özel bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcıların ifadelerine göre, EYD alanındaki dergilerin ulusal ve uluslararası konumda iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Bu düzeydeki iyiliğin nicel-nitel dengede de söz konusu olduğu belirtilmektedir. Dergiler konusunda, yenileşme ve gelişmenin son zamanlarda hızlı bir ivme kazandığı da belirtilmektedir.

Teşvik, yükselme ve performans ölçümü temasında katılımcıların, YÖK uygulamalarından olan teşvik kriterlerinin akademik alanı sadece belirli konularda iletmediği, buna nazaran asıl alan için önemli olan konularda gelişmenin sağlanamadığı anlaşılmaktadır. Örneğin; YÖK, teşvik kriterleri konusunda kararlı bir tutum sergilediği için Türkiye’de yoğun bir şekilde kongre turizmi canlanmıştır. Bunun yanında akademik teşvik süreci, EYD alanının dergisi olan *“Kuram ve Uygulamada Eğitim*

Yönetimi Dergisi” nin tercih edilmesinin önünü kapatarak teşvik alabilmek için SSCI dergisinin tercih edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca alanda akademik olarak performans değerlendirmesinin yapılması sığ bir yapının oluşmasına yol açmaktadır.

Sorunlar olarak belirlenen temada katılımcıların altı farklı kategoride sorunları ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Bu durum EYD alanının kendi içerisinde farklı sorunlarının olduğunu göstermektedir. Bunlar etki, nitelik, özgünlük, nicelik, ideolojik darlık ve etik kavramları ile belirtilebilmektedir. EYD alanında birçok yayın yapılmaktadır. Ancak bu yayınlar *nitel ve nicel olarak aynı yönde bir ilerleme ivmesi taşımamaktadır. Katılımcılara göre, alanda yapılan çalışmalar özgünlükten uzaktır. Sürekli birbirini tekrar eden çalışmalar söz konusudur. Bunların yanı sıra bilimsel yayınlarda titiz bir hakem süreci yerine, inceleme ve değerlendirme sürecinden geçirilmeden yayınlanan çalışmaların olduğu* anlaşılmaktadır. Katılımcıların ifadelerine göre alanda, kendini yeterli düzeyde bir çalışma olarak gösteremeyecek yayınların varlığı dikkat çekmektedir. Peki bu çalışmalar niçin alanda vardır, diye sorulacak olunursa buna cevap olarak akademik *anlamda bir yükselme isteğinin olması* ortaya çıkmaktadır. *Yayımlar, yayınevleri ve fakültelerin çalışmalar konusunda tarafsız bir şekilde davranmadıkları* da katılımcıların belirtmiş olduğu hususlardandır.

Çalışmanın yanıt aradığı dördüncü soru, katılımcıların Türkiye’de EYD alanındaki akademisyenlerin mevcut durumuna ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alanda akademisyenlerin mevcut durumuna ilişkin üç temanın ön plana çıktığı görülmektedir. Yetkinlik yöntem bilgisi temasında, katılımcıların alandaki akademisyenler için *yeniliğe açık olmadıkları, araştırma yöntemlerine hakim olmadıkları, araştırmalarda sürekli ölçme hataları yapıyor oldukları, alanda dinamizmi sağlayamadıkları ve bunun için hiçbir çabalarının da olmadığı, kendilerini ve alanı yenileşme anlamında eleştirel bir bakış açısı ile değerlendirmedikleri* anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcılar tarafından akademisyenlerde *yabancı dil hakimiyeti* konusundaki yeterlilik akademik çalışmalar için çok önemsenmektedir.

Uygulamadan uzaklık temasında katılımcılar, EYD alanının Türkiye’ye ABD kaynaklı olarak gelmiş olmasından dolayı alanın, Türkiye’ye uyarlanmasında yaşanan bir takım sorunlardan bahsetmektedir. Katılımcılar, akademisyenlerin ise programı

Türkiye'deki programlarda ve derslerde *uygulama konusunda çalışmalarının olmamasını*, akademisyenlerin birbirleri ile alanın sorunları için bir diyalog halinde olmamasını ve bunların hayata dönük bir şekilde uygulanmamasını büyük sorunlar arasında gördükleri anlaşılmaktadır.

Dış dünyadan uzaklık temasında ise katılımcılar, öğretim görevlilerinin *uluslar arası platformda* alana ve eğitim dünyasına yönelik olarak gerçekleştirilen gelişmeleri takip etmediklerini belirtmektedir. Dış dünya takibi yapılmadığı zaman Türkiye'de de bir gelişme ve yenileşme ivmesinin zor olacağı belirtilmektedir.

Çalışmanın yanıt aradığı altıncı soru, katılımcıların Türkiye'de EYD alanındaki bilim insanları ve uygulayıcıların mesleki örgütlenmesine ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alandaki mesleki örgütlenmelere ilişkin bir temanın ön plana çıktığı görülmektedir. Bu tema içerisinde derneklerin önemi, EYED-DER ve EYFOR karşılaştırması, politik etkiler ve PKT konularının ön plana çıktığı görülmektedir.

Katılımcıların EYD alanı için *meslek örgütlenmesini çok önemsedikleri* bunun içerisinde de *dernekleri çok önemsedikleri* anlaşılmaktadır. Ancak Türkiye'de EYD alanı için *yeterli sayıda dernek olmadığı, var olan derneklerin de güçlenmesi için adımlar atılmadığı* anlaşılmaktadır. Katılımcıların ifade ettiklerine göre, dernek yapılanmasında temelde iktisadi bir yapı söz konusu olarak görülmekle birlikte, finansal sorunların aşılması durumunda da belirli politik etkilerin varlığı ile hareket edildiği anlaşılmaktadır. Türkiye'deki bu politik unsurların da eğitimcileri derneklerden uzaklaştırdığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra bazı katılımcılara göre, alanda EYED-DER köklü ve sistemli bir yapıya sahip olarak belirtilmektedir. Alanda dernekler olarak *EYED-DER ve EYUDER ön planda* olan dernek kuruluşlarıdır. Ve bu dernekler alan için çeşitli toplantı ve çalışmaların hem hazırlayıcı hem de uygulayıcısıdır. EYED-DER ve EYFOR katılımcılara göre, Türkiye'de EYD alanı için ayrı bir yere ve öneme sahiptir. EYED-DER'de öğretim görevlileri yoğunlaşmışken, EYFOR'da ise okul yöneticileri ve öğretmenler daha yoğun bir şekilde bulunmaktadır. Türkiye'de EYD alanı ve alanın yenileşme ve gelişmesi için Profesörler Kurulu Toplantısı'na vurgu yapılmaktadır. Bu toplantının ivedi bir şekilde yapılması ve toplantının kararlarının EYD alanında uygulanması hedeflenmektedir.

Çalışmanın yanıt aradığı yedinci soru, katılımcıların Türkiye’de EYD alanının Türk Milli Eğitimi’ne katkıları ve MEB ile ilişkilerine dair değerlendirmelerine ilişkin görüşlerinin ne olduğu sorusudur. Katılımcıların yanıtları analiz edildiğinde, alanın MEB’e katkıları ve MEB ile olan ilişkilerine dair bir temanın ön plana çıktığı görülmektedir. Katılımcılara göre, Türkiye’de MEB siyasal bir otorite olarak, Türk Eğitim Sistemi’nin en üst kurumudur. EYD alanında yapılacak tüm araştırma, geliştirme, çalışma ve faaliyetlerin MEB tarafından alınarak eğitim sistemine aktarılması ve eğitimde uygulanması gerekir. Katılımcılar, *MEB’in varlığını çok önemsemekle birlikte EYD alanındaki çalışmaların MEB’te uygulanabilir hale gelmesini* de çok önemsemektedir. Son zamanlarda MEB bakanının eğitimdeki sorunların çözümüne yönelik çalışmaları yoğunlaştırmış olması ve bu süreçte *2023 Eğitim Vizyonu*’nun gerçekleştirilmiş olması, katılımcılar tarafından olumlu bir gelişme olarak görülmektedir. Bunların yanında özellikle öğretim üyeleri içerisinde yer alan profesörlerin EYD alanındaki birikimlerini ve tecrübelerini MEB’e iletmek için çok yönlü, fonksiyonel bir bakış açısı ile hareket etmeleri önemli konular arasındadır.

Elde edilen bulgular genel olarak literatürle uyumludur. Nitekim Balcı (2011) ile Özdemir, Köse ve Kavgacı (2014)’teki çalışmalarında, eğitim yönetiminin profesyonel bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmemesinin önemli bir sorun olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca alanın özgün bilgi üretmek konusunda yaşadığı sorunlar Şimşek (2002)’deki çalışmasında ifade edilmiştir. Bu çalışmalarda alanın kuram ağırlıklı olması, özgün bilgi üretme konusunda yaşadığı krizin genel olarak ABD ve Batı Avrupa dışındaki bütün ülkelerde benzer biçimlerde varlığını hissettirdiği ifade edilmiştir. Alanın düzenleyici üst kurumlarla ilişkisi konusundaki sorunlar da daha önce yapılan çalışmalarda ortaya konan sorunlarla büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Örneğin; Özdemir, Köse ve Kavgacı (2014)’teki çalışmasında, bu konuda genel olarak yasal birtakım düzenlemelerin eksik olduğunu vurgulamaktadır. Elde edilen bulgulardan MEB’in EYD alanından istifade etmesi yönündeki görüşler doğrultusunda Şimşek (2002)’deki çalışmasında da, kuram ağırlıklı programların önüne geçebilmek için MEB’in bu konuda adım atması gerekliliği vurgulanmıştır. Katılımcıların görüşlerine göre elde edilen bulgulardan lisansüstü programlara yönelik yapılması gereken incelemeler, Şişman ve Turan’ın (2002)’deki çalışmasında yer alan önemli konulardandır. Çalışmada elde edilen bulgulardan kuram-uygulama dengesi,

akademisyen yeterliliği, lisansüstü eğitimde programlar konuları da Şişman ve Turan'ın (2002)'deki çalışmasında vurgulanmıştır.

Elde edilen bulguların literatür ile uyumluluğu konusunda Şimşek ve Örucü'nün (2011)'deki çalışmasında da, EYD alanında geçmişten bugüne bir karmaşanın olduğu, üst düzenleyici kurumlar ile öğretim görevlilerinin arasında iş birliği ve iletişim eksikliği, yapılan çalışmaların tüketilmeden rafta kalması, kuram-uygulama arasındaki denge sorunu, akademik çalışmaların yükselme ve unvan alma amaçlı yapıyor olması, akademisyenlerin fildişi kulelerde yaşamayı bırakarak halk arasına karışması gerekliliği, bilim dili ile uygulama dili arasında bağlantı kurulabilmesi için akademisyenlerin halka ve uygulamaya yönelik çalışmalar yapması gerekliliği, akademisyen yetkinliğinde nicel-nitel denge sorunu, akademisyen yetkinliğinde yabancı dil sorunu, özgün ve tarafsız çalışmaların azlığı, alanın meslekleşmemesi, lisansüstü eğitimin önemi, eğitimde ve EYD alanında sorunların gerçek temeline inilmemesi ve bunun getirileri ile tüm bunlara rağmen alanda üretmeye çalışan ve emek veren bir akademisyen kitlesinin de varlığı çalışma sonucu elde edilen bulgularla büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

BÖLÜM 4. SONUÇ

Bu bölümde araştırmanın özetine, yargısına ve bundan sonra yapılabilecek olan bilimsel çalışmalar için önerilere yer verilmiştir.

4.1.Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın tarihsel gelişimi ve mevcut durumuna ilişkin nitel bir inceleme gerçekleştirmektir. Bu inceleme ile Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın tarihsel gelişim süreci, bu süreç içerisinde alanın nasıl bir ilerleme kaydettiği, alana yönelik yapılan çalışmalar, alanın Türkiye’deki mevcut durumu, alanın mevcut durumuna ilişkin literatür çalışmaları ve alandaki akademisyenlerin değerlendirmeleri incelenmiştir. Bu doğrultuda çeşitli bilimsel çalışmalar(dergi, kitap, makale ve tezler) incelenmiştir. Ayrıca Maltepe Üniversitesi’nde görev yapmakta olan 3 akademisyenin görüşleri de alınarak araştırma soruları kapsamlı bir şekilde hazırlanmıştır. Araştırma ise İzmir’in Çeşme ilçesinde 14.UYK(Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi)’da yüz yüze görüşme sağlanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmadaki çalışma grubunu, Türkiye’de çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapmakta olan öğretim elemanları(doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör) oluşturmaktadır. Veriler, nitel olarak yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Bunun için bir görüşme protokolü hazırlanarak öğretim elemanları ile yapılan görüşmede bu görüşme protokolü ile görüşme sağlanmıştır. Araştırmada katılımcıların hiçbir özel bilgisi kullanılmamıştır.

Çalışmanın bulgular bölümünde, hazırlanmış olan sorular doğrultusunda akademisyenlerin vermiş oldukları cevaplara paralel olarak temalar elde edilmiştir. Bu temalardan da genel değerlendirmelere gidilerek akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda benzer ve farklı noktalar elde edilmiştir. Ayrıca Türkiye’de EYD alanına yönelik olarak literatür taraması yapılarak elde edilen bulgular ile benzer ve farklı noktalar belirlenmiştir. Çalışma sonucu elde edilen bulgulara göre; öğretim elemanlarının Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı’nın tarihsel gelişimi ve

mevcut durumuna ilişkin nitel bir inceleme doğrultusunda bazı noktalarda ortak görüşlere sahip oldukları görülürken bazı noktalarda ise görüşlerinde farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır.

4.2.Yargı

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı 1900'lü yılların başında Amerika Birleşik Devletleri'nde doğmuş, teorik ve uygulamalı yanları olan bir alandır. Alanın Türkiye'de akademik bir çalışma alanı olarak ortaya çıkışı ve üniversiter yapı içinde yer alması 1965 yılında olmuştur. Dolayısıyla EYD'nin oldukça genç bir alan olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Alanın mevcut durumunu ve sorunlarını bu çerçevede değerlendirmek önemlidir.

Çalışmanın bulguları göz önüne alındığında EYD alanının görece genç ve yeni bir alan olmasına rağmen kısa sürede önemli bir mesafe aldığı ve Türk Milli Eğitimi'ne anlamlı katkılar sunduğu anlaşılmaktadır. Alandaki akademisyenlerin ve yayınların niteliğinde özellikle son yıllarda önemli artış ve gelişmelerin hissedilmekte olduğu ifade edilebilir. Alanda Türkiye'nin özellikle bulunduğu bölgede varlığını belirgin biçimde hissettirmeye ve kendisine özel bir konum kazanmaya başladığını söylemek mümkündür.

Bununla birlikte alanın karşı karşıya bulunduğu önemli sorunlar da vardır. Bu sorunların başında üst düzenleyici kurumlarla ilişkiler gelmektedir. Özellikle YÖK ve MEB ile ilişkilerin istikrarlı bir zemine ve karşılıklı katkı-işbirliği temeline oturtulamamış olması alanın gelişimini olumsuz etkilemektedir. YÖK'ün alanın konumuna ilişkin düzenlemeleri ve MEB'in alanın birikiminden faydalanmak konusundaki tereddütleri bu sorunların somut yansımalarıdır.

Üst düzenleyici kurumlar ile ilişkilere ilave olarak alanın kendi içindeki sorunları da alanın gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bu sorunların başında eğitim yöneticiliğinin profesyonel bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmemesi gelmektedir. Her ne kadar Eğitim 2023 Vizyonu ile bu konuda birtakım gelişmeler hedeflenmiş olsa da, bu değişim ve dönüşümün kolay olmayacağı ve zaman alacağı aşikârdır.

Profesyonelleşmeye ek olarak alanın özgünlük kazanamamış olması da önemli bir sorundur. Ancak bu sorunun EYD alanına özgü bir sorun olmadığı, Batı Avrupa-ABD dışındaki bütün ülkelerde ve sosyal bilimlerin bütün alanlarında Batı merkezli bir egemenliğin hüküm sürmekte olduğunu söylemek mümkündür. Bu sorun oldukça karmaşık ve çok boyutlu bir sorundur. Dolayısıyla internetle birlikte kitle iletişiminin çok farklı bir nitelik kazandığı günümüzün global bilgi toplumunda özgünlük sorununun aşılması oldukça zordur.

Özgünlük sorunu kadar önemli diğer bir sorun da alanda üretilen kuramsal bilginin uygulamaya yansımalarının zayıf olması, ya da diğer bir ifade ile kuram ile uygulama arasında verimli ve etkili bir dengenin kurulamamış olmasıdır. Bu sorunun uzun vadede alandaki bilgi üretim potansiyelini olumsuz etkilemesi olasıdır. Zira kendisine uygulama alanı bulamayan ya da alıcısı olmayan bilginin değeri zamanla azalabilecek; diğer yandan da uygulamadaki sorunlara sırt çevirmiş bilgi uygulayıcılar açısından zamanla anlamını yitirecektir. Bu sorun uzun vadede alanın marjinalleşmesine neden olabilecek önemli bir sorundur.

Lisansüstü programlar açısından bakıldığında alandaki en önemli sorunların başında, programların gittikçe birbirine benzemeye ve zenginliğini kaybetmeye başlaması gelmektedir. Program içeriklerinin de uygulamayı daha çok dikkate alacak şekilde gözden geçirilmesi gerekliliği bulunmaktadır. Bu sorun kısmen düzenleyici kurum olarak YÖK'ü de ilgilendirmektedir. Programlar konusunda YÖK'ün teşvik edici birtakım yönlendirmelerine ve tavsiyelerine ihtiyaç vardır.

Alandaki bilimsel eserlerin ve etkinliklerin nicelik ve nitelik bakımından gittikçe daha iyi bir noktaya doğru geliştiğini ifade etmek mümkündür. Her ne kadar henüz uluslararası ölçekte kendine önemli yer edinmiş olmasalar da alanda bazı dergilerin gittikçe güçlenmeye, oturmaya ve kurumsallaşmaya başlamış olması sevindiricidir. Ancak son yıllardaki teşvik ve performans ölçümü uygulamalarının bu gelişimi tehdit ettiği görülmektedir. Teşvik, yükselme ve performans ölçümü kaygılarının araştırmaları ve yayınları nitelik bakımından olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Niceliğin gelişmesine rağmen nitelik olarak yayınların aynı ölçüde gelişmemesi ve yayınların etkisini sınırlandırması bu sorunun en önemli yansımalarıdır.

Akademisyenler bakımından ise alanın en güçlü tarafı yetişmiş çok sayıda nitelikli akademisyenin bulunmasıdır. Özellikle son dönemde iyi yetişmiş, nitelikli çok sayıda akademisyenin ön plana çıkmaya başladığı görülmektedir. Ancak Türk akademisinin içinde bulunduğu koşullar akademisyenleri de olumsuz etkileyebilmektedir. Örneğin akademik camianın bütününe etkileyen teşvik, yükselme, unvan vb. kaygılar akademisyenlerin gelişimi açısından olumsuzluk arz eden faktörlerdir. Yöntem bilgisi, yabancı dil yeterliği ve uygulamadan uzak olmak da ayrıca akademisyenlerin karşı karşıya bulunduğu önemli sorunlar arasındadır.

Bunların yanı sıra EYD alanına yönelik çıkarılan dergilerde finansal kaynakların ön planda tutularak nitelik olarak alana hitap etmeyen dergi ve yayınların var olmaya başladığı görülmektedir. Etik dışı uygulamalar arasında sayılabilecek bu durumların yanı sıra akademik teşvik için ekipler kurmak, öğrencilerin lisansüstü tezlerine sahip olmak da ciddi etik sorunlar arasındadır. Korsan kongre ve dergiler yayınlamak, yayınları yaparken bağımsız olarak ve bilimsel kurallara uygun olmayacak şekilde atıflar yapmak da etik konusunu zedeleyen uygulamalardandır.

Diğer bir sorun alanı da dernekleşmedir. Genel olarak alanın örgütlenmesinin yetersiz olduğu, parçalı bir yapı arz ettiği ve genel olarak örgütlenmenin önemini kavranamadığı ifade edilmekle birlikte, EYED-DER ve EYFOR gibi meslek örgütlerinin kurumsallaşmış yapılar olarak ön plana çıktığı ve kongreler düzenleyerek varlıklarını güçlendirdikleri anlaşılmaktadır. Ancak derneklerin faaliyetlerinin kapsam bakımından sınırlı olduğu ve finansal güçlüklerle rağmen yürütüldüğü görülmektedir.

4.3.Öneriler

Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Kuram ve uygulama arasındaki dengesizliği gidermek için araştırmaların daha çok uygulamadaki sorunlara odaklanması önerilebilir. Ayrıca alanda üretilen bilginin uygulayıcılara daha anlamlı fayda sağlayabilmesi için üretilen akademik bilginin uygun

bir formatta ve açık mecralar kullanılarak uygulayıcılara ulaştırılması önemlidir.

- 2) Alandaki programların zenginliğini ve çeşitliliğini arttırmak için YÖK, tavsiye niteliğinde teşvik edici birtakım düzenlemeler yapabilir. Örneğin; YÖK, belirli üniversitelerdeki programların alanın belirli sorunlarına ya da alt dallarına daha çok odaklanmasını sağlayacak tavsiye kararları alabilir, akademisyen hareketliliğini artıracak önlemler alabilir.
- 3) Alan ile MEB arasındaki ilişkilerin daha istikrarlı ve işbirliği temeline dayalı olmasına katkı sağlayacak adımların atılması önerilebilir.
- 4) Akademisyenlerin akademik araştırmalara yönelik araştırma ve yöntem bilgisi konuları yanında, yabancı dil hakimiyeti ve uygulanabilmeye yönelik akademik çalışmalarının olabilmesi için akademisyenleri bu konularda teşvik edici uygulamalar hayata geçirilebilir.
- 5) Alanda,Türkiye'ye özgün bir doku oluşturabilmek için Türk Milli Eğitimi'nin bu konuda istekli davranması ve gerekli düzenlemeleri yapması önerilebilir.
- 6) Alan için EYED-DER(Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Deneticileri Derneği) ve EYUDER(Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği) gibi önemli dernek kuruluşlarının yanında daha fazla sayıda dernek kuruluşlarının oluşturulması alanın gelişimi açısından büyük katkılar sağlayabilir. Örneğin; EYD alana yönelik düzenlenen bilimsel faaliyetler, dernekler vasıtasıyla yapıldığı için bu bağlamda alan için mesleki örgütlenmelerin sayısının artırılması önerilebilir.
- 7) Bilimsel faaliyetlere katılım sürecinde gönderilen akademik çalışmaların titiz bir hakem sürecinden geçirilebilmesi için hakem heyetlerinin kurulması, düzenli olarak aralarında iş birliğinin

sağlanması ve bu hakem heyetlerinin öngörülerini doğrultusunda akademik çalışmaların incelenerek yürürlüğe girmesi sağlanabilir.

- 8) Öğretmen ve okul yöneticilerinin EYD alanı kapsamında, mesleki açıdan kendilerini geliştirebilmeleri için MEB'in, bilimsel faaliyetlere katılım noktasında öğretmenleri hem teşvik edici hem de takip edici bir sistem geliştirmesi önerilebilir. Zira Türkiye'de eğitimin PISA ve benzeri kuruluşlarda başarı düzeyinin yükseltilebilmesi için EYD alanındaki uygulama ve faaliyetlerden öğretmen ve okul yöneticilerinin haberdar olabilmesi sağlanmış olur.
- 9) Bir ülkenin geleceği eğitimdeki kalitenin artırılması ile mümkün olabileceğinden EYD alanının öncelikle kendi içerisindeki dinamiklerinde sağlam bir yapı oluşturarak bunların eğitim ortamlarına uygun koşul ve şartlarda uyarlanmasının sağlanması önerilebilir.

EK'LER

EK – 1 MALTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI YARI YAPILANDIRILMIŞ BİREYSEL GÖRÜŞME PROTOKOLÜ

Araştırmanın Konusu Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın
Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Durumuna İlişkin Nitel İnceleme

Görüşme Yapılan Yer :

Görüşme Tarihi/ Saati :

Görüşülen Kişinin Adı Soyadı ve Unvanı :

Görüşülen Kişinin Üniversite/Fakülte/Bölümü :

Görüşmecinin Kendini Tanıtması :

Merhaba, ben CÂNÂN DURSUN. Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim. "Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Durumuna İlişkin Nitel İnceleme" başlıklı bir tez çalışması yürütmekteyim.

Görüşmenin Amacının Açıklanması:

Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nda devlet ve vakıf üniversiteleri kapsamında farklı bölge ve illerde görev yapmakta olan üniversite hocaları(doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör unvanlı) ile görüşme sağlayarak hazırlamış olduğum yarı yapılandırılmış görüşme protokolü ile aşağıda belirlemiş olduğum sorulara cevap aramaktır.

Görüşmenin Gizliliği İle İlgili Konuların Açıklanması:

Görüşmeden elde edilecek bilgiler sadece bilimsel çalışma amaçlı kullanılacak olup vermiş olduğunuz bilgiler bu amaç haricinde kimseyle paylaşılmayacaktır.

Görüşme Soruları

1. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın mevcut durumunu (tarihsel süreçte gelinen noktadaki güçlü/zayıf yanları, sorunları, gelişme olanakları vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki yüksek lisans ve doktora programlarına (programların mevcut durumu, güçlü/zayıf yanları, sunulan eğitimin niteliği vb.) ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?
3. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki bilimsel çalışmaları (araştırmalar, tezler ve yayınlar) ve alandaki bilimsel dergileri nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki akademisyenlerin mevcut durumuna ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?
5. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki bilimsel faaliyetleri (kongre, konferans, seminer, sempozyum vb.) ve bunların alana ve eğitim bilimine katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
6. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'ndaki bilim insanları ve uygulayıcıların mesleki örgütlenmesine (dernekler vs.) ilişkin değerlendirmeleriniz nelerdir?
7. Türkiye'de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın genel olarak Türk Milli Eğitimi'ne katkıları ve siyasal otorite konumundaki MEB ile ilişkilerine dair değerlendirmeleriniz nelerdir?

8. İlave Görüşler:

❖ Bu soruların haricinde Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanı'nın Türkiye' deki mevcut durumuna ilişkin bizimle paylaşmak istedikleriniz var mıdır?

9. Teşekkür: Değerli hocam, katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Görüşmeyi Gerçekleştiren

CÂNÂN DURSUN

KAYNAKÇA

Akçadağ, T. (2014). Okul Yöneticilerinin Bakış Açılıyla Yöneticilerin Yetiştirilme, Atama ve Yer Değiştirmeleri; Sorunlar ve Çözümler. *Eğitim Fakültesi Dergisi*,29, 135-150. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/19402/206243>

Ankara Üniversitesi. (2020). Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı(Educational Administration). Tarihçe. Erişim adresi: <http://eyp.education.ankara.edu.tr/tarihce/>

Arastaman, G., Öztürk, F., Fidan, T. (2018). Nitel Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik: Kuramsal Bir İnceleme.YYÜ *Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*,15(1), 37-75. Erişim adresi:<http://efdergi.yyu.edu.tr>.
<http://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2018.61>

Aykut, C.M. (2006). *Türkiye ve A.B.D. ' de Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesinin Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir. <https://acikerisim.deu.edu.tr> veri tabanından erişildi.

Aypay, A. (2016). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanının Durumu ve Geleceği*. Aypay, A. (Yay.haz.),Türkiye' de Eğitim Yöneticiliği ve Maarif Müfettişliği(s.1-2-18-19) içinde.Ankara: Pegem Akademi Yay.

Balcı, A. (2008). Türkiye' de Eğitim Yönetiminin Bilimselleşme Düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,54, 181-209. Erişim adresi: <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/9896-20110603102812-03.-balci.pdf>

Balcı, A. (2011). Eğitim Yönetiminin Değişen Bağlamı ve Eğitim Yönetimi Programlarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*,36(162). Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/924>

Balcı, A. (2019). Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü.Erişim adresi: <https://egitimyonetimi.org>

Balcı, A., Çınkır, Ş. (2002, Mayıs). *Türkiye' de Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi*. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara. Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6151/82625>

Baş, G. (2013). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma.*Journal of Educational Sciences (JES)*,74-79. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jedus/issue/16124/168706>

Can, N. (2002). Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*,150(155-156). Erişim adresi:https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/can.htm

Coşkun, B. (2004). Türkiye' de Kamusal Yönetimde Yeniden Yapılanma Tarihsel Geçmiş ve Genel Bir Değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*,489. Erişim adresi: www.tid.gov.tr/makaleler/b.coskun

Çetin, M. (2015). Eğitim Yönetiminin Geleceği. Erişim adresi: <http://www.vitaminogretmen.com/videolar/1390>

Çetin, Ş. (2011). *Okul Müdürlerinin Liderliği İle Müdür-Öğretmen İlişkisinin Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara. <http://hdl.handle.net/20.500.12602/188562> veri tabanından erişildi.

Çınar, İ. (1997). Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi, 3(3), 289-298. Erişim adresi: <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/1099-20120209164240-cinar.pdf>

Ertürk, A. (2019). 2023 Eğitim Vizyonu: Sorunlara çare mi? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (PAU Journal of Education)*,48: 321-345 [2020] doi: 10.9779/pauefd.537273. Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/download/article-file/786832>

Hoy, W. K., Miskel, Cecil. G. (2014). Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama. Turan, S. (Ed.). Ankara: Nobel Yay.

Karakütük, K., Aydın, A., Abalı, G., Yıldırım. S. (2008). Lisansüstü Öğretimin Sorunları Konusunda Ankara'daki Üniversitelerin Lisansüstü Enstitü Yöneticilerinin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*,33(147), 43-44. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/686>

Karasar, N. (2017). *Bilimsel İrade Algı Çerçevesi*. N. Dilek (Yay.haz.). Bilimsel Araştırma Yöntemi (s. 44-45-111) içinde. Ankara: Nobel Yay.

Karip, E., Sezgin, F., Arslanargun, E., Turan, S., Açıkalin, A., Kocabaş, ... Kondakçı, Y. (2014). Önsöz. S. Turan (Yay.haz.). *Eğitim Yönetimi, Teori, Araştırma ve Uygulama* (s. 10-11) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yay.

MEB, (2018). 2023 Eğitim Vizyonu.Erişim adresi:www.meb.gov.tr

Oplatka, I. (2016).*Eğitim Yönetiminin Mirası: Akademik Bir Alanın Tarihi Analizi*. (Çev.Turan. S, Bektaş. Fatih, Yalçın. M). Ankara: Pegem Akademi Yay.

Örücü, D. ve Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin Gözünden Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Akademik Durumu: Nitel Bir Analiz.*Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,167-19. Erişim adresi: <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/913>

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 332-335.Erişim adresi: http://sbd.ogu.edu.tr/makaleler/8110211_1_Makale_14.pdf

Özdemir, S., Köse, M. F., Kavgacı, H. (2014). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanındaki Yüksek Lisans Programlarının Okul Liderliği Standartları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 5-1, 2-9-26, Erişim adresi: <https://www.academia.edu/13274045/>

Özkök, E. İ. (2016). Eğitim Yönetimi ve Denetimi Türkçe Alanyazınının Durumu: Akademisyen Bakış Açısı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs. <http://i-rep.emu.edu.tr:8080/jspui/bitstream/11129/3759/1/ozkokece.pdf> veri tabanından erişildi.

Recepoğlu, E., Kılınç, A. Ç. (2014). Türkiye’de Okul Yöneticilerinin Seçilmesi Ve Yetiştirilmesi, Mevcut Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *Türk Araştırmaları Dergisi(Turkish Studies)*.9(2).1817-1845.Erişim adresi: <http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=6136>

Sevinç, H. (2014). Değişim Ve Kurumsal Yapılandırma Süreci: Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP).*Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi(The Journal of International Social Research)*,7(35), 730-747. 18. Erişim adresi:http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi35_

Sezgin, F., Kavgacı H., Kılınç, A. Ç. (2011). Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi Lisansüstü Öğrencilerinin Öz Değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi(Journal of Higher Education and Science)*,1(3),161-169.doi: 10.5961/jhes.2011.024 Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/279325735_

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlik*.Ankara: Hüner Yayıncılık.

Şimşek, H. (2002, Mayıs). Bursalıoğlu, Z. (Moderatör),*Türkiye’de Eğitim Yöneticisi Yetiştirilemez!*içinde. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi

Sempozyumu, Ankara. Erişim adresi:
https://www.researchgate.net/profile/Inayet_Aydin/publication/321361126_Amerika_Birlesik_Devletlerinde_Egitim_Yoneticilerinin_Yetistirilmesi_Ve_Yoneticisi_Gelistirme_Akademisi_Ornegi/links/5a1e9c5e0f7e9b9d5efffd94/Amerika-Birlesik-Devletlerinde-Egitim-Yoneticilerinin-Yetistirilmesi-Ve-Yoneticisi-Gelistirme-Akademisi-Orneği.pdf

Şimşek, H. ve Örucü, D. (2016). *Dünyada ve Türkiye' de Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesine Genel Bir Bakış*. Aypay, A. (Yay.haz.). Türkiye' de Eğitim Yöneticiliği Ve Maarif Müfettişliği (s. 21-22-25) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yay.

Şişman, M. ve Turan, S. (2002, Mayıs). Bursalıoğlu, Z. (Moderatör). *Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler Ve Türkiye için Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar* içinde.21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu. Ankara.Erişim adresi:
https://www.researchgate.net/profile/Inayet_Aydin/publication/321361126_Amerika_Birlesik_Devletlerinde_Egitim_Yoneticilerinin_Yetistirilmesi_Ve_Yoneticisi_Gelistirme_Akademisi_Ornegi/links/5a1e9c5e0f7e9b9d5efffd94/Amerika-Birlesik-Devletlerinde-Egitim-Yoneticilerinin-Yetistirilmesi-Ve-Yoneticisi-Gelistirme-Akademisi-Orneği.pdf

Şişman, M. (2016). Eğitim Ve Okul Yönetimi: Meslekleşmeyen Bir Alanda Meslekleştirme Girişimi. Aypay, A. (Yay.haz.). *Türkiye' de Eğitim Yöneticiliği Ve Maarif Müfettişliği* (s. 451-452) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yay.

Takmak, H. (2019). Eğitim Yönetiminin Özgünleşme ve Özerkleşme Sorunsalı. *Ege Eğitim Dergisi(Ege Journal Of Education)*,20(1),116, 113-126.doi:10.12984/eegefd.452705 Erişim adresi:
https://www.researchgate.net/publication/326366263_Turkiye'de_Egitim_Yonetimi_Alانında_Arastırma_Gelenegi_ve_Paradigma_Ontolojik_v

Toprak, M. Erdoğan, A. (2013). Güleç, İ. (Moderatör). *Lisansüstü Eğitimde Avrupa Yaklaşımı* içinde. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, Sakarya. Erişim adresi:http://egitim.sakarya.edu.tr/sites/egitim.sakarya.edu.tr/file/ULES-Lisansustu_egitim_cilt11.pdf

Turan, S., Bektaş, F., Yalçın, M., Armağan, Y. (2016). Eğitim Yönetimi Alanında Bilgi Üretim Süreci: Eğitim Yönetimi Kongrelerinin Rolü Ve Serüveni Üzerine Bir Değerlendirme. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,22(1), 81-108. Erişim adresi:<http://www.gefad.gazi.edu.tr/pub/gefad/issue/43993/410592>

Turan, S., Şişman, M. (2013). Eğitim Yönetimi Alanında Üretilen Bilimsel Bilgi ve Batılı Biliş Tarzının Eleştirisine Giriş. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,19(4), 505-514. Erişim adresi: www.kuey.net

Türnüklü, A. (2000). Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*,(24), 547, 543-559. Erişim adresi:
<http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/578>

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112), 10-17. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/issue/view/106>

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

